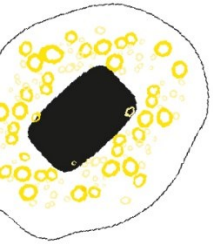


UNIVERSITY OF TWENTE.



# Inzicht in gezondheidsgesprekken over COVID-19 tussen ouder en kind

AUTEUR

Hanne-Mayke Chardon S2809346

UNIVERSITEIT TWENTE

Faculteit TNW

Bachelor Gezondheidswetenschappen

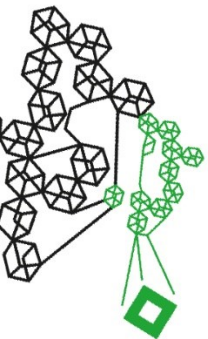
BEGELEIDING

Dr. A. van Dongen

Dr. N. Beerlage – de Jong

DATUM

2-9-2024



## Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt de scriptie ‘Inzicht in gesprekken over COVID-19 tussen ouder en kind’. Deze scriptie is geschreven om na drie jaar de bachelor Gezondheidswetenschappen af te ronden aan de Universiteit Twente. Tijdens het onderzoeken en het schrijven aan mijn scriptie ben ik begeleid door dr. A. van Dongen en dr. N Beerlage – de Jong. Het onderzoek, de verwerking van de resultaten en het schrijven is gebeurd van februari 2024 tot en met juli 2024.

Tijdens het werken aan dit onderzoek heb ik kennis en kwaliteiten, die ik heb opgedaan tijdens mijn studie, kunnen toepassen. Daarnaast heb ik ook veel nieuwe dingen geleerd. Ik hoop dat ik met het onderzoeken van de gezondheidsgesprekken rondom corona meer inzichten heb kunnen geven in de invloed van gezondheidsgesprekken binnen gezinnen, in het algemeen. Ook hoop ik dat er verder onderzoek gedaan kan worden naar dit onderwerp, juist omdat hier zo weinig over bekend is.

Ik wil mijn begeleiders dr. A. van Dongen en dr. N. Beerlage – de Jong bedanken voor de begeleiding en ondersteuning die zij mij tijdens dit onderzoek hebben geboden. Ook wil ik graag alle respondenten bedanken voor hun deelname.

Ik wens u veel plezier met het lezen van deze scriptie.

Hanne-Mayke Chardon

Enschede, 2-9-2024

## Samenvatting

**Achtergrond:** Kinderen beginnen hun eigen keuzes te maken vanaf een leeftijd van 12 jaar. Toch worden zij beïnvloed door hun omgeving, bijvoorbeeld door leeftijdsgenoten of hun ouders. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het voeren van gesprekken, bijvoorbeeld over het coronavirus. In maart 2020 werd het coronavirus door de WHO benoemd tot een pandemie en de Nederlandse regering legde de bevolking maatregelen op. Dit is in veel gezinnen besproken. Er is veel onderzoek gedaan naar het coronavirus en ook naar het voeren van gesprekken, maar minder naar het totaalplaatje van de gezondheidsgesprekken rondom corona.

Het doel van dit onderzoek is dan ook om inzicht te krijgen in gezondheidsgesprekken die ouder en kind met elkaar voerden tijdens de coronapandemie. Tijdens dit onderzoek stond de volgende onderzoeksvraag centraal: *Hoe gingen gesprekken tussen jongvolwassenen en hun ouders in Nederland over corona en de maatregelen die genomen zijn om de pandemie tegen te gaan?*

**Methode:** Er is kwalitatief onderzoek gedaan in de vorm van semigestructureerde interviews met acht jongvolwassenen tussen de 18 en 25 jaar oud. Tijdens de start van de coronapandemie waren de respondenten 14 tot 20 jaar oud. Er is gekeken naar de rolverdeling, inhoud en uitkomst van de gesprekken, de acceptatie van- en de omgang met verschillende standpunten. Naderhand zijn de interviews getranscribeerd met behulp van AmberScript en relevante citaten gearceerd.

Vervolgens zijn de data geanalyseerd door de citaten onder te brengen in vastgestelde thema's en categorieën met behulp van deductief coderen.

**Resultaten:** De gezondheidsgesprekken gingen vaak over de aanpak en de omgang met opgelegde maatregelen rondom corona. Wanneer er discussies werden gevoerd, gingen deze veelal over vaccinatie of werd er door kinderen toestemming gevraagd om de deur uit te gaan. Ouder en kind vervulden gelijkwaardige rollen tijdens deze gesprekken. Een enkele keer werd aangegeven dat ouders tijdens conversaties overwicht hadden. Volgens respondenten waren de gesprekken niet van invloed op gedrag of standpunten, maar zorgden ze er soms wel voor dat zij nogmaals over besproken onderwerpen nadachten.

**Discussie:** Dankzij dit onderzoek is meer inzicht verkregen in de ervaringen van jongvolwassenen met het voeren van gezondheidsgesprekken. Dit geeft interessante mogelijkheden voor vervolgonderzoek. Zo is het interessant om dieper in te gaan op de invloed die de gesprekken hebben.

# Inhoudsopgave

|  |                                     |
|--|-------------------------------------|
| Voorwoord .....                                  | 2                                   |
| Samenvatting.....                                | 3                                   |
| 1. Introductie .....                             | 5                                   |
| Oude introductie.....                            | <b>Error! Bookmark not defined.</b> |
| 2. Methode.....                                  | 7                                   |
| 2.1 Onderzoeksdesign .....                       | 7                                   |
| 2.2 Participanten.....                           | 8                                   |
| 2.3 Materialen.....                              | 9                                   |
| 2.4 Procedure.....                               | 9                                   |
| 2.5 Analyse.....                                 | 10                                  |
| 2.6 Onderzoeksverloop.....                       | <b>Error! Bookmark not defined.</b> |
| 2.6.1 Interview methode.....                     | <b>Error! Bookmark not defined.</b> |
| 2.6.2 Data-analyse methode .....                 | <b>Error! Bookmark not defined.</b> |
| 2.7 Algemene kenmerken onderzoekspopulatie.....  | <b>Error! Bookmark not defined.</b> |
| 3. Resultaten .....                              | 10                                  |
| 3.1 Inhoud van het gesprek.....                  | 11                                  |
| 3.2 Rolverdeling tijdens het gesprek .....       | 13                                  |
| 3.3 Uitkomst van het gesprek .....               | 16                                  |
| 3.4 Omgang met ander standpunt.....              | 17                                  |
| 1. Discussie.....                                | 19                                  |
| 1.1 Beperkingen en sterke punten .....           | 20                                  |
| 1.2 Aanbevelingen vervolgonderzoek .....         | 21                                  |
| 2. Conclusie.....                                | 22                                  |
| 3. Referenties.....                              | 23                                  |
| Bijlagen .....                                   | 24                                  |
| Bijlage 1 Interviewschema .....                  | 24                                  |
| Bijlage 2 ProefpersonenInformatie Formulier..... | 27                                  |
| Bijlage 3 Informed Consent .....                 | 30                                  |
| Bijlage 4 Codeboek .....                         | 32                                  |

## 1. Introductie

In de eerste levensjaren worden veel keuzes voor kinderen volledig door hun ouders gemaakt. Als zij 9 tot 13 jaar oud zijn, raken zij zelf meer betrokken bij het maken van deze keuzes en wanneer de jongeren een leeftijd van 12 tot 17 jaar bereiken, kunnen zij autonome keuzes maken.[1] Een serie van laboratoriumexperimenten heeft uitgewezen dat jongvolwassenen net zo competent zijn als volwassenen, wanneer het gaat over het verwerken van kennis om risicovolle beslissingen te kunnen evalueren.[2] Toch zit er nog wel degelijk verschil tussen het maken van keuzes bij jongvolwassenen en volwassenen. Zo zijn jongvolwassenen gevoeliger voor meningen en beloningen dan volwassenen en zijn zij, ondanks dat ze de situatie goed kunnen evalueren, sneller geneigd om risico's te nemen.[3, 4]

Een onderzoek onder jongvolwassenen, gericht op het willen nemen van een vaccinatie, toont aan dat jongvolwassenen waarde hechten aan de meningen van mensen om hen heen. Het blijkt namelijk dat bij de meeste jongvolwassenen die volledig gevaccineerd zijn, de naaste familie en vrienden ook volledig gevaccineerd zijn en zij door deze vrienden en familie ondersteund worden.[5] Ander onderzoek bevestigt dat leeftijdsgenoten invloed hebben op de keuzes die een jongvolwassene maakt.[6] De aanwezigheid van leeftijdsgenoten vergroot namelijk het maken van risicovolle keuzes. Dit komt doordat de beloning vergroot wordt wanneer leeftijdsgenoten ook blij worden van de uitkomst en impulsieve gedachten worden minder snel onderdrukt.[4] Dat ouders ook van invloed zijn op de keuzes die jongvolwassenen maken, bevestigen verschillende onderzoeken. Zo laat onderzoek bijvoorbeeld zien dat ouders invloed hebben op het wel of niet roken/vapen door kinderen tussen een leeftijd van 14 en 17 jaar, [7] op het dieet en eventueel overgewicht van jongeren [8] en op de seksuele activiteit van jongvolwassenen. [9, 10] Wel maakt het uit hoe ouders deze gesprekken insteken. Zo blijkt uit een onderzoek van Martinez et al (2023) naar gezondheidsgesprekken in Spaanse gezinnen, dat het aanmoedigen van gezond eten veel positiever werkt dan het aanmoedigen van gewichtsverlies [11]. De invloed van een gesprek is dan ook erg afhankelijk van de manier waarop een gezondheidsthema tussen ouder en kind wordt besproken.

Vanaf 2020 was het coronavirus ook een thema dat in families veel besproken werd. In december 2019 werden de eerste COVID-19 gevallen in Wuhan ontdekt en eind februari 2020 werd de eerste besmetting bij een Nederlander vastgesteld.[12-14] De symptomen van corona zijn erg persoonsafhankelijk; een groot deel van de patiënten heeft asymptomatische COVID, dat wil

zeggen dat zij geen symptomen ervaren.[15] Vaak lijken de klachten op die van een verkoudheid, en mogelijke klachten zijn dan; een verstopte neus, hoesten, niezen, hoofd- en keelpijn. Een ander mogelijk gevolg van COVID-19 is het verlies van reuk en/of smaak; dit kan zich na verloop van tijd herstellen, maar het kan ook blijvend zijn. Ook kunnen er luchtwegklachten, koorts, benauwdheid en zelfs ademhalingsproblemen optreden. Deze klachten kunnen zo hevig zijn, dat coronapatiënten eraan overlijden.[16] In maart 2020 is COVID-19 door de WHO officieel tot een pandemie benoemd, omdat er op dat moment meer dan 118.000 gevallen waren in 114 landen en er al 4.291 doden gevallen waren door het virus. [17, 18] Corona kon zich onder andere zo snel verspreiden doordat het virus al tijdens de incubatieperiode van 2 weken kon worden overgedragen. Verspreiding van het virus kon dan ook gemakkelijk onbewust plaatsvinden. [19]

Om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan legde de Nederlandse regering maatregelen op. Dit begon met adviezen zoals thuis blijven en anderhalve meter afstand houden. Vervolgens werden scholen en horeca gesloten en in maart 2020 werd de ‘intelligente lockdown’ ingezet. Deze intelligente lockdown hield in dat alle leden uit een gezin met een besmet persoon thuis dienden te blijven. [20] Eind januari 2021 werd de avondklok ingevoerd. [21] Deze avondklok hield in dat iedereen tussen 21.00 uur en 04.30 uur binnen moest blijven. [22] Daarnaast werden in januari ook de eerste vaccinaties gezet. In juni 2021 beëindigde het kabinet de lockdown en ging de samenleving weer open. Wel moest men zich houden aan de anderhalve meter maatregel en werd het coronatoegangsbewijs ingevoerd. Met dit bewijs was men welkom bij evenementen en specifieke locaties. In april 2022 zijn de maatregelen bijna geheel opgeheven.[23]

Tijdens de coronapandemie werden sociale contacten minder, omdat er restricties werden opgelegd en scholen werden gesloten. Hierdoor waren gezinnen veel meer op elkaar aangewezen en was het van invloed hoe andere gezinsleden met de maatregelen omgingen. Het coronavirus en de opgelegde maatregelen hadden een grote impact op het dagelijks leven, en daarom werd er veel over gesproken in gezinnen.[24, 25] Er zijn onderzoeken gedaan naar de gezondheidsgesprekken binnen gezinnen met het thema corona. Zo is er door Peplak et al (2023) een onderzoek uitgevoerd onder jongvolwassenen. Aan de hand van de inhoud en de kwaliteit van gesprekken die zij met hun ouders hebben gevoerd, werd hier gekeken naar de sociale verplichtingen van jongvolwassenen. Met sociale verplichtingen wordt hier bedoeld dat

jongvolwassenen niet alleen handelen vanuit persoonlijke behoeften en wensen, maar dat zij rekening houden met de samenleving en prosociaal zijn. Uit dit onderzoek bleek dat er beter op de waarborging van de gezondheid en hierbij aansluitende handelingen werd gelet als er over thema's als zorgen voor anderen en gezondheidswaarborgend gedrag werd gesproken, zoals afstand houden en het dragen van een mondkapje.[25] Een ander onderzoek, uitgevoerd onder Estse en Duitse gezinnen is gericht op de gesprekken die binnen gezinnen werden gevoerd over de veranderingen die corona bracht in het leven van de kinderen. Hier werd de focus vooral gelegd op het begrip van kinderen van het virus en hun emotionele veiligheid tijdens de conversaties. Uit het onderzoek is gebleken dat ouders kinderen met name probeerden te steunen door het Coronavirus zelf uit te leggen en veel minder door de gevoelens van de kinderen te proberen te begrijpen.[24]

Er is weinig onderzoek gedaan naar het totaalplaatje; wie initieerde de gesprekken, welke thema's werden er besproken en wat deed een gesprek met het gezin?. De onderzoeksvraag die in dit onderzoek centraal staat, is dan ook als volgt; *Hoe gingen gesprekken tussen jongvolwassenen en hun ouders in Nederland over corona en de maatregelen die genomen zijn om de pandemie tegen te gaan?*

Als ondersteuning van de onderzoeksvraag, zijn de volgende subvragen opgesteld;

- Wat was de inhoud van de gesprekken?
- Wat was de rolverdeling tijdens de gesprekken?
- Wat was de uitkomst van de gesprekken?
- Hoe werd omgegaan met andere standpunten?

## 2. Methode

Keenan A. Ramsey, Anne van Dongen en Nienke Beerlage - de Jong hebben in 2023 een onderzoek uitgevoerd waarin zij keken naar gedragingen tijdens de energiecrisis, de coronapandemie en de klimaatcrisis. Dit onderzoek gaat verder in op de coronapandemie.

### 2.1 Onderzoeksdesign

Om een antwoord te geven op de onderzoeksvraag is kwalitatief onderzoek gedaan in de vorm van semigestructureerde interviews met jongvolwassenen (18-25 jaar).

Dit onderzoek heeft ethische toestemming ontvangen van de faculteit Behavioural, Management and Social Sciences (BMS) aan de Universiteit Twente. Het nummer van deze ethische toestemming is 240392.

## 2.2 Participanten

Aan de hand van onderstaande criteria zijn participanten geworven;

Inclusiecriteria:

- Op het moment van de coronapandemie (maart 2020) woonden ouder en kind in hetzelfde huishouden, woonachtig in Nederland.
- Nederlandse nationaliteit van ouder en kind (relatie ouder en kind dient niet per se biologisch te zijn).
- Ouder en kind hebben gezondheidsgesprekken gevoerd met als thema corona.
- Respondent heeft een leeftijd tussen de 18 en 25 jaar.

Exclusiecriteria:

- Respondent heeft een verstandelijke beperking.

Er is gebruik gemaakt van een gemakssteekproef, alle participanten zijn kennissen van de onderzoeker en daarom mondeling benaderd of door middel van een WhatsApp berichtje. Er zijn negen participanten benaderd, uiteindelijk hebben acht respondenten meegewerkt aan het onderzoek. Tijdens de start van de coronapandemie (maart 2020) waren zij 14 tot 20 jaar oud.



Tabel 1: Algemene kenmerken respondenten (N=8)

| <b>Respondent</b>   | <b>Leeftijd maart 2020</b> | <b>Leeftijd mei 2024</b> | <b>Afgeronde opleiding(en)</b> | <b>Woonplaats maart 2020</b> |
|---------------------|----------------------------|--------------------------|--------------------------------|------------------------------|
| <b>Respondent 1</b> | 15                         | 19                       | VWO                            | Noordscheschut               |
| <b>Respondent 2</b> | 18                         | 22                       | VWO                            | Flevoland                    |
| <b>Respondent 3</b> | 17                         | 21                       | VWO                            | Lonneker                     |
| <b>Respondent 4</b> | 20                         | 25                       | HAVO, HBO                      | Marknesse                    |
| <b>Respondent 5</b> | 15                         | 19                       | VWO                            | Almere                       |
| <b>Respondent 6</b> | 18                         | 22                       | VWO                            | Joure                        |
| <b>Respondent 7</b> | 18                         | 22                       | HAVO                           | Groningen                    |
| <b>Respondent 8</b> | 14                         | 18                       | HAVO                           | Fochteloo                    |

### 2.3 Materialen

Er is een interviewschema opgesteld naar aanleiding van de subvragen en de literatuur over de inhoud van het voeren van een gezondheidsgesprek. Dit interviewschema is terug te vinden in *Bijlage 1*. Het interviewschema bestond uit 3 delen; in het eerste deel werden algemene beschrijvings-vragen gesteld over het begin van de coronapandemie, in het tweede deel werden vragen gesteld over de inhoud, procedure en vorm van gezondheidsconversaties rondom corona en in het laatste deel werden demografische vragen gesteld over ouder en kind. Voor dat het interviewschema voor het afnemen van de interviews is gebruikt, is deze uitgeprobeerd op een kennis van de onderzoeker die niet deelnam aan het onderzoek. De vorm van de semigestructureerde interviews heeft ervoor gezorgd dat participanten zelf veel vertelden en dat er voor de onderzoeker genoeg ruimte was om dieper op interessante onderwerpen in te gaan.

### 2.4 Procedure

Bij mondelinge benadering of door middel van een WhatsApp bericht zijn het onderwerp en het doel van het onderzoek kort uitgelegd aan de participanten. De participanten die interesse toonden om mee te werken aan het onderzoek kregen een ProefpersonenInformatie Formulier (PIF) toegestuurd (*Bijlage 2*). Hierin is alle relevante informatie te vinden over de uitvoering, risico's, rechten en verwerking van het onderzoek. Wanneer de respondenten besloten mee te willen werken aan het onderzoek werd er een afspraak van anderhalf uur gemaakt voor de afname

van het interview. Minimaal 24 uur voor deze afspraak heeft iedere respondent een Informed Consent (IC) ontvangen, gelezen en ondertekend, deze staat vermeld in *Bijlage 3*. Aan het begin van het interview is elke deelnemer gevraagd om akkoord te gaan met het maken van een audio-opname, elke respondent heeft hiermee ingestemd. De interviews hadden een duur van 30-60 minuten, maar door de geplande anderhalf uur was er ruim de tijd om alle interessante onderwerpen te bespreken. Daarnaast was er voor, tijdens en na het interview voldoende ruimte voor de respondenten om vragen te stellen. Alle interviews zijn afgenomen in mei 2024.

### 2.5 Analyse

De gemaakte audio-opnamen zijn opgeslagen op de Microsoftserver van de Universiteit Twente. Om de veiligheid van de respondenten te waarborgen zijn de data, waar nodig, geanonimiseerd. Vervolgens zijn de opnamen geüpload in Amber Script en met behulp van dit programma getranscribeerd. Het deductief coderen van de interviews bestond uit 3 stappen. De eerste stap was het arceren van citaten in de getranscribeerde tekst. In stap 2 zijn de subvragen omgezet tot 4 verschillende thema's, en voor elk thema zijn specifiekere codes en subcodes bedacht. Stap 3 was het onderbrengen van alle citaten onder gepaste subcodes. Deze codes en subcodes zijn aan de hand van literatuur en voorkennis opgesteld. Tijdens het onderbrengen van de citaten zijn er echter een aantal subcodes toegevoegd als de bestaande codes geen accurate omschrijving gaven van het citaat. Tot slot is er bij alle subcodes een beschrijving toegevoegd om te verduidelijken wat deze inhouden. Alle bekende demografisch informatie is weergegeven in bovenstaande *Tabel 1*.

## 3. Resultaten

In dit hoofdstuk zal antwoord worden gegeven op de vraag: *Hoe gingen gesprekken tussen jongvolwassenen en hun ouders in Nederland over corona en de maatregelen die genomen zijn om de pandemie tegen te gaan?* De interessante codes uit de interviews zijn ondergebracht bij 4 verschillende thema's: 'Inhoud van het gesprek', 'Rolverdeling tijdens het gesprek', 'Uitkomst van het gesprek' en 'Omgang met ander standpunt'. Deze thema's zijn onderverdeeld in verschillende (sub)categorieën. Het volledige codeboek is terug te vinden in *Bijlage 4*.

### 3.1 Inhoud van het gesprek

Tabel 2: Overzicht codes Inhoud van het gesprek

| Code                             | Subcode                             | Definitie   | Aantal quotes | Aantal respondenten |
|----------------------------------|-------------------------------------|---|---------------|---------------------|
| <b>Vorm van het gesprek</b>      | Discussie                           | Er worden discussies gevoerd  | 5             | 4                   |
|                                  | Informatief gesprek                 | Er worden informatieve gesprekken gevoerd   | 4             | 3                   |
|                                  | Formaliteit                         | Het gesprek is een formaliteit  | 1             | 1                   |
|                                  | Emotioneel gesprek                  | Het gesprek is emotioneel   | 1             | 1                   |
|                                  | Toestemming vragen                  | Tijdens het gesprek word er om toestemming gevraagd om iets te ondernemen                 | 3             | 3                   |
|                                  | Mening uitwisselen                  | Tijdens het gesprek worden meningen uitgewisseld  | 3             | 2                   |
| <b>Inhoudelijk gesprek</b>       | Aanpak besproken                    | De aanpak van het omgaan met corona thuis word besproken                                  | 14            | 6                   |
|                                  | Maatregelen besproken               | De maatregelen opgelegd door de regering worden besproken                                 | 11            | 7                   |
|                                  | Algemeen besproken                  | Andere relevante onderwerpen gerelateerd aan corona en de omgang hiermee worden besproken | 20            | 8                   |
| <b>Sfeer tijdens het gesprek</b> | Negatieve sfeer tijdens het gesprek | Tijdens het gesprek word een negatieve sfeer ervaren                                      | 5             | 2                   |
|                                  | Positieve sfeer tijdens het gesprek | Tijdens het gesprek word een positieve sfeer ervaren                                      | 19            | 7                   |
| <b>Standpunt</b>                 | Standpunt jongvolwassene            | De mening van de jongvolwassene   | 13            | 6                   |
|                                  | Standpunt vader                     | De mening van de vader  | 5             | 3                   |
|                                  | Standpunt moeder                    | De mening van de moeder   | 5             | 3                   |
|                                  | Standpunt beide ouders              | De mening van beide ouders  | 9             | 4                   |
|                                  | Eens met ouder(s)                   | Jongvolwassene is het eens met ouder(s)   | 19            | 7                   |
|                                  | Oneens met ouder(s)                 | Jongvolwassene is het oneens met ouder(s)   | 11            | 6                   |

De gesprekken ontstonden naar aanleiding van bijvoorbeeld persconferenties; er werd in geen van de gevallen een familievergadering georganiseerd. De meeste respondenten ervoeren de gezondheidsgesprekken dan ook als informatieve gesprekken, waarin vooral meningen werden

uitgewisseld; *“Het was niet echt proberen elkaar over te halen, [...] het is gewoon van elkaars kant horen en ook daarvan leren.”* (R6)

Tijdens deze conversaties werd veelal de aanpak besproken. Dit was een gesprek tussen ouders en kind(eren) waarin beide partijen verwachtingen uitspraken wat betreft het omgaan met corona. *“Ik weet wel dat we bijvoorbeeld even gesproken hebben over hoe ga je ermee om. [...] Dat als je iets doet of ergens heen gaat dat je er wel voorzichtig mee bent.”*(R6) Ook werden tijdens deze gesprekken de maatregelen besproken, zoals; anderhalve meter afstand, mensen thuis ontvangen, de sluiting van winkels en scholen en het thuiswerken. De maatregel die binnen de huishoudens het meest besproken werd, was het vaccineren. *“Toen kwamen ook de vaccinaties in beeld. Wie nam hem wel en wie niet? En waarom wel of niet? Daar hebben we het ook veel over gehad, thuis.”* (R8) 3 respondenten gaven aan dat zij wel eens discussies of stevige gesprekken hebben gehad met hun ouders omtrent corona. Bij respondenten 7 en 8 gingen deze discussies dan ook met name over het nemen van de vaccinatie. Een enkel gesprek ging om het vragen van toestemming om iets te ondernemen.

7 van de 8 respondenten ervoeren een positieve sfeer tijdens de gezondheidsgesprekken. De gesprekken voelden alledaags, aldus respondent 2: *“Fijne dingen aan de gesprekken vind ik dat ik me niet voel alsof ik met iets heel officieels of iets heel erg gek bezig ben. Maar het is gewoon een alledaags gesprek met mijn ouders.”* (R2) Daarnaast gaven respondent 2 en 6 ook aan dat zij het waardevolle gesprekken vonden, omdat zij meningen uitwisselden tijdens deze gesprekken. In de gevallen dat er geen positieve sfeer ervaren werd tijdens de gesprekken, kwam dit door onenigheid: *“Dat [ik wil iets en mijn moeder vindt het geen goed idee] was een beetje de enige situatie die zich echt voor deed, waardoor er op een gegeven moment wel echt irritaties ontstonden.”* (R1)

In de eerste maanden van corona, was het nog erg onduidelijk wat de gevolgen zouden zijn. Geen van de respondenten maakte zich aan het begin druk om het coronavirus. *“Ik maakte me helemaal geen zorgen omdat ik dacht: het is maar een griepje, komt wel goed, hoe groot is de kans dat wij het krijgen?”* (R5) In de meeste gevallen kwam dit doordat de respondenten niet verwachtten dat het in een wereldwijde pandemie zou resulteren. Na verloop van tijd kwamen er meer coronagevallen in Nederland en maakten alle respondenten zich wel meer zorgen. In de meeste gevallen hadden de beide ouders van een gezin dezelfde mening. Ook zij waren afwachtend in het begin, doordat het onduidelijk was wat corona met zich mee zou brengen. *“In het begin was*

*het gewoon niet zo duidelijk wat het was, en waren mijn ouders redelijk voorzichtig.” (R6)*

Respondenten gaven aan dat zij in de beginperiode erg veel op hun ouders rekenden: *“Toen was ik nog heel erg van alles wat mijn moeder een slecht idee vond, vond ik ook een slecht idee.” (R1)*

Ook later waren alle respondenten het in grote lijnen met hun ouders eens, met name wanneer het ging over door de overheid opgelegde maatregelen: *“En de mondkapjes, dat die gedragen moesten worden, daar zaten we ook allemaal op één lijn. We vonden allemaal dat we gewoon de regels moesten volgen en dan moest het goedkomen.” (R8)*

Er werd regelmatig over het vaccin gesproken. Zo vond respondent 2 het nemen van de vaccinatie geen probleem, waar zijn/haar ouders wat huiverig waren: *“Ik was van mening: ja, dat doe je voor het belang van je medemens. Mijn ouders waren van mening: als het moet, dan moet het maar.”(R2)*

Ook over het ondernemen van activiteiten buitenshuis was onenigheid. Verder geven respondenten aan dat zij wel een goed gesprek konden voeren met hun ouders, ook wanneer er onenigheid was, aldus respondent 3; *“En als ik over bepaalde dingen wel anders dacht, dan kon ik ook wel uitleggen waarom dat zo was. Het was niet dat wij heel erg in discussie waren.” (R3)*

### 3.2 Rolverdeling tijdens het gesprek

Tabel 3: Overzicht codes Rolverdeling tijdens het gesprek

| Code                                  | Subcode  | Definitie   | Aantal quotes | Aantal respondenten |
|---------------------------------------|--|---|---------------|---------------------|
| <b>Gesprek initiëren</b>              | Jongvolwassene initieert het gesprek                 | Jongvolwassene begint het gesprek   | 2             | 1                   |
|                                       | Ouder initieert het gesprek                          | Ouder begint het gesprek  | 3             | 2                   |
|                                       | Zowel ouder als jongvolwassene initiëren het gesprek | Zowel ouder als jongvolwassene beginnen de gesprekken                                   | 3             | 2                   |
| <b>Geen uitgesproken rolverdeling</b> |  | Tijdens de gesprekken zit er geen verschil in rollen die aangenomen worden              | 5             | 3                   |
|                                       | Vragen stellen en beantwoorden                       | Tijdens het gesprek is er iemand die vragen stelt en iemand anders die deze beantwoordt | 4             | 3                   |
|                                       | Informatie verschaffen                               | Tijdens het gesprek is er iemand die de informatie verschaft                            | 2             | 2                   |

|  |                                     |   |   |   |
|--|-------------------------------------|---|---|---|
|  | Afwachten                           | Tijdens het gesprek is er iemand die erg afwachtend is                                  | 1 | 1 |
|  | Overwicht                           | Tijdens het gesprek is er iemand met overwicht  | 6 | 5 |
| <b>Aanleiding wanneer zelf het gesprek insteken met kind/ jongvolwassene</b> | Inspringen op al gevoerd gesprek    | Gezondheidsconversatie beginnen door verder te gaan op een gesprek dat al gevoerd wordt | 1 | 1 |
|  | Aan de hand van maatregelen         | Gezondheidsconversatie beginnen aan de hand van opgelegde maatregelen                   | 1 | 1 |
|  | Vragen stellen aan kind             | Gezondheidsconversatie beginnen door vragen te stellen aan het kind                     | 4 | 4 |
|  | Vertellen wat er aan de hand is     | Gezondheidsconversatie beginnen door te vertellen wat er aan de hand is                 | 2 | 2 |
| <b>Verskil in gesprek met ouders</b>   | Geen verschil in gesprek met ouders | Er is geen verschil merkbaar in een gesprek met ouder 1 versus ouder 2                  | 4 | 3 |
|  | Wel verschil in gesprek met ouders  | Er is wel verschil merkbaar in een gesprek met ouder 1 versus ouder 2                   | 2 | 2 |

Het initiëren van de conversaties was vaak gelijk verdeeld; zowel ouder(s) als kind begon(nen) wel eens het gesprek. *“Ik denk dat dat [wie de gesprekken initieerde] wel redelijk gelijk was.”*

(R4) Of de ouder begon het gesprek: in de 2 gevallen dat dit het geval was, startte de moeder het gesprek. Respondent 6 gaf hiervoor een reden: *“Het was eerder dat mijn moeder iets opgooid, dat ik daar op antwoordde in plaats van andersom. Misschien omdat ik ook niet te snel dat gesprek wilde aansnijden omdat ik weet hoe ze erin staat.”* (R6)

Een aantal respondenten gaf aan dat er rollen waren tijdens de conversaties. 4 van de 8 respondenten vertelden dat zij het prettig vonden om met vragen bij hun ouders terecht te kunnen; *“Ik was meer de vraagsteller denk ik en mijn ouders probeerden zo veel mogelijk uit te leggen over wat er gaande was en waarom sommige regels waren.”* (R5) Vrijwel alle respondenten hadden echter wel het idee dat zij tijdens het gesprek gelijk waren aan hun ouders. *“Ondanks dat we verschillende rollen hadden in die gesprekken, vond ik wel dat we uitermate gelijk aan elkaar stonden.”* (R2) 3 respondenten ervaren dat hun ouders overwicht hebben: *“Omdat mijn vader vrij*

*nuchter was daarin en die ook echt wel een stem heeft, dan wordt dat toch op een gegeven moment misschien iets makkelijker.” (R7) En ook respondent 2 benoemt dat hij/zij erg opkijkt naar zijn/haar ouders: “Ik heb dit soort gesprekken met mijn ouders,[...] ook omdat ik heel erg veel waarde hecht aan de mening van beide van mijn ouders. Ik kijk ontzettend tegen ze op als grote figuren in mijn leven, dus ik vind dat hun meningen ook heel veel gewicht met zich meedragen.” (R2)*

Tijdens het interview is gevraagd naar de manier waarop de respondenten zelf een gezondheidsgesprek zouden insteken met een kind of een jongvolwassene. De meeste respondenten antwoordden hier op dat zij bij zowel een kind als een jongvolwassene het erg belangrijk vinden om vragen te stellen en er achter te komen hoe hij/zij erin staat. *“Dan zou ik überhaupt willen dat het kind kan vertellen wat er precies gebeurt; wat zijn de consequenties, hoe kan je het krijgen, wat doet het met je lichaam? En als het niks met jou doet, wat kan het doen met iemand aan wie je het doorgeeft?” (R4)* 4 van de 8 respondenten gaven aan dat zij het erg belangrijk vonden dat kinderen/jongvolwassenen weten dat ze een keuze hebben, en dat het bespreekbaar blijft. Dit is te lezen in bovenstaand citaat van respondent 6, maar ook respondent 7 is het hier mee eens; *“Ik denk dat dat het belangrijkste is: het open en bespreekbaar houden.” (R7)*

Alle respondenten hebben gesprekken gevoerd met beide ouders over de coronapandemie en de meesten ervoeren geen verschil in gesprekken die zij met hun moeder voerden versus de gesprekken die zij met hun vader voerden. Wanneer dit wel het geval was, kwam dit doordat vader en moeder niet dezelfde mening deelden over het besproken onderwerp. Deze zelfde 2 respondenten geven aan dat hun moeder vaak een serieus gesprek wilde voeren en hun vader er minder de ernst van inzag; *“Mijn moeder is wat serieuzer, die vind dat soort dingen echt goed om te bespreken. En mijn vader is wat makkelijker, wat lossier, wat relaxter. Die maakt zich er niet zo druk om.” (R6)*

### 3.3 Uitkomst van het gesprek

#### Thema 3: Overzicht codes Uitkomst van het gesprek

| Code                         | Subcode                                   | Definitie   | Aantal quotes | Aantal respondenten |
|------------------------------|---|---|---------------|---------------------|
| <b>Gedragmatige uitkomst</b> | Verandering in gedragmatige uitkomst      | Het gedrag van jongvolwassene of ouder verandert  | 7             | 4                   |
|                              | Geen verandering in gedragmatige uitkomst | Het gedrag van jongvolwassene of ouder verandert niet                                   | 3             | 3                   |
| <b>Emotionele uitkomst</b>   | Verandering in emotionele uitkomst        | Het emotionele gedrag van jongvolwassene of ouder verandert                             | 3             | 2                   |
|                              | Geen verandering in emotionele uitkomst   | Het emotionele gedrag van jongvolwassene of ouder verandert niet                        | 2             | 2                   |
|                              | Waardevol                                 | De jongvolwassene of ouder ervaart het gesprek als waardevol                            | 3             | 3                   |
| <b>Dialogoog uitkomst</b>    | Toestemming                               | Toestemming werd wel/niet verkregen om iets te ondernemen                               | 3             | 2                   |
|                              | Beïnvloed                                 | Jongvolwassene heeft het idee dat het gesprek van invloed was op eigen gedragingen      | 6             | 5                   |
|                              | Niet beïnvloed                            | Jongvolwassene heeft niet het idee dat het gesprek van invloed was op eigen gedragingen | 8             | 6                   |
|                              | Eigen plan trekken                        | Na het gesprek wordt toch een eigen plan getrokken                                      | 5             | 4                   |

Geen van de respondenten heeft het idee dat de gesprekken verandering hebben gebracht in hun gedrag, de keuzes die zij zelf mochten maken of in hun mening. Wel waren er regels, gesteld door hun ouders, waaraan ze zich moesten houden, dit deden ze dan ook. “*Nou ja [de gesprekken hebben mij wel beïnvloed], er waren dingen die ik niet mocht doen en dus ook daadwerkelijk niet deed.*” (R1) Respondent 4 geeft ook aan dat hij/zij wel is gaan nadenken naar aanleiding van de gesprekken; “*Misschien wel [hebben de gesprekken mij beïnvloed], als ik dan plannen had*



*gemaakt en dat ik dan tegen mijn moeder zei dat ik dat ging doen, en dan zei ze: weet je dat zeker? Dan ging ik wel denken van oh? Weet ik dat zeker? Heb ik er goed over nagedacht? Is dat heel slim?”* (R4) Maar later vertelt hij/zij dat het niet vaak is voorgekomen dat hij/zij daadwerkelijk plannen heeft afgezegd. *“Ik denk dat ik uiteindelijk 2 of 3 keer iets heb afgezegd wat ik had gepland, maar voor de rest denk ik niet dat ik kan zeggen dat ze me echt hebben beïnvloed.”* (R4) Er waren ook emotionele uitkomsten van de gezondheidsgesprekken. Zo vertelt respondent 1 dat de band met zijn/haar moeder veranderd is. *“De band met mijn moeder is er [door coronagesprekken] wel anders door geworden.”* (R1) *“Ik denk wel dat ik daarna [na corona] ook iets minder ben gaan delen, gewoon maar om te voorkomen dat ze zich zorgen zou maken.”* (R1)

Ook wordt door verschillende respondenten benoemd dat de gesprekken leerzaam waren en hen op een andere manier hebben laten kijken. *“Ik denk dat het vooral fijn is als je gewoon elkaars keuze kan vertellen en kan respecteren, als je kan uitleggen waarom je dat doet.”*(R6) Geen van de respondenten heeft het idee dat de gesprekken zijn/haar ouders hebben beïnvloed. De enige vorm van invloed die benoemd wordt door respondent 2, is dat zijn/haar ouders verrijkt zijn met meer informatie na de gesprekken. *“Ja [de gesprekken hebben mijn ouders beïnvloed], wel een beetje. Het is voornamelijk omdat ik meer een soort informatiebron was naar een andere generatie.”* (R2)

### 3.4 Omgang met ander standpunt

Tabel 4: Overzicht codes Omgang met ander standpunt

| Code                              | Subcode                                | Definitie  | Aantal quotes | Aantal respondenten |
|-----------------------------------|--|--|---------------|---------------------|
| <b>Omgang met ander standpunt</b> | Respecteren van ander standpunt        | Er is respect voor iemand met een andere mening              | 10            | 6                   |
|                                   | In gesprek gaan met ander standpunt    | Het gesprek wordt aangegaan met iemand met een andere mening | 6             | 3                   |
|                                   | Niet respecteren van ander standpunt   | Er is geen respect voor iemand met een andere mening         | 10            | 7                   |
|                                   | Links laten liggen van ander standpunt | Iemand met een andere mening links laten liggen              | 6             | 5                   |

Over het algemeen werden de standpunten van mensen die voorzichtiger met corona omgingen wel gerespecteerd. *“Mijn moeder was natuurlijk voorzichtiger dan ik, daar kan ik dan wel makkelijk respect voor opbrengen.”* (R1) Ondanks dat er in sommige gezinnen de nodige discussies hebben plaatsgevonden, lieten zowel ouder als kind elkaar in hun waarde en werden keuzes, zoals het nemen van een vaccinatie, niet opgelegd. *“Puntje bij paaltje, heeft ze [mijn moeder] ons wel heel erg onze eigen keus daarin [vaccineren] laten maken.”* (R7) Respondent 1 kon een lichte tegenbeweging ook wel waarderen; *“Dat er iets van een tegen beweginkje was, vond ik nooit slecht [...] zorgt er wel voor dat ze meer nadachten over maatregelen, ga ik vanuit.”* (R1) Maar er was geen respect wanneer men zich niet aan de regels hield. *“Je brengt dan [als je je niet aan de regels houdt] anderen in gevaar en daar zou ik minder goed respect voor kunnen opbrengen.”* (R1) Complotdenkers werden dan ook door alle respondenten niet gerespecteerd, vooral omdat deze mensen anderen in gevaar konden brengen, aldus respondent 6; *“Complotdenkers, dat vind ik gewoon matig. Je mag denken wat je wil, maar als er echt iets mee in gevaar komt, kap er dan mee.”* (R6) Dit is dan ook de reden dat de helft van de respondenten het gesprek zou aangaan met iemand die een ander standpunt heeft; *“Ik zou zeker een poging wagen [om iemand te overtuigen], want ik vind iemand dan zowel een gevaar voor zichzelf als voor de samenleving.”* (R2) Bij respondent 3 maakte het wel verschil hoe dichtbij iemand stond; *“Dat beïnvloedde mij bijvoorbeeld ook heel erg, of ik diegene [iemand met een andere mening rondom corona] bijvoorbeeld heel vaak zag, dan zou ik het er wel met haar over hebben.”* (R3)

Alle respondenten konden respect opbrengen voor hun ouders wanneer zij bij een ander standpunt bleven, en andersom gold dit ook. Tijdens gesprekken werd er naar elkaar geluisterd, maar niet in alle gevallen werd er iets mee gedaan.

## Discussie

Er zijn geen grote verschillen tussen ervaringen die de respondenten hebben gedeeld; kinderen kijken positief terug op de gesprekken met hun ouders over het coronavirus en de maatregelen. De gesprekken waren gelijkwaardig: zowel het initiëren van de gesprekken als de rolverdeling tijdens de gesprekken was voor beide partijen gelijk. Tijdens de gesprekken werd veelal het plan van aanpak besproken. Af en toe werden discussies gevoerd, met name over het al dan niet willen nemen van de coronavaccinatie. En zo nu en dan werd een gesprek door het kind begonnen om toestemming te vragen om iets te ondernemen. De gesprekken hebben niet geleid tot een verandering in mening of gedrag, maar waren vooral informatief. Wanneer er verschillende standpunten waren tijdens een conversatie, bijvoorbeeld wanneer iemand het niet eens was met een bepaalde maatregel, werd er naar elkaar geluisterd en werd er ruimte gelaten om het eigen standpunt toe te lichten; er was respect voor andere standpunten. Voor complotdenkers en mensen die zich niet aan de regels hielden, was echter minder respect.

De meningen van ouder en kind kwamen in grote lijnen overeen. In sommige gevallen namen ouders de maatregelen net iets serieuzer, maar zowel ouder als kind stond achter deze maatregelen. Alleen rondom het vaccineren waren in sommige gezinnen wat discussies. Zoals ook uit onderzoek onder de Japanse bevolking is gebleken, zijn er verschillende meningen rondom het nemen van een coronavaccinatie.[26] Uit de literatuur blijkt dat meningen uit hun omgeving van invloed zijn op de meningen van jongvolwassenen en keuzes die zij maken.[5] Dit zou kunnen verklaren waarom er in de meeste gezinnen weinig onenigheid was over de vaccinaties.

Tijdens de interviews is naar voren gekomen dat kinderen tijdens de gesprekken merkten dat hun ouders enigszins overwicht hadden. Zo vertelde een respondent dat ouders altijd kunnen zeggen 'maar ik zeg het en ik ben je moeder'. Een andere respondent vertelde dat zijn/haar vader in het huishouden een belangrijke stem had en hierdoor tijdens gezondheidsconversaties overwicht had. Ook gaven respondenten aan dat zij erg veel waarde hechten aan de mening van hun ouders en daarom geneigd zijn hen te geloven en in hun mening mee te gaan. Er is echter geen literatuur die deze bevindingen ondersteunt.

In geen van de gevallen hadden de gesprekken invloed op het gedrag of de mening van ouders of kind. Nu blijkt uit de afgenomen interviews wel dat ouder en kind over veel onderwerpen

dezelfde mening deelden. Een reden hiervoor zou kunnen zijn dat ouder en kind door de manier van opvoeden normen en waarden delen, wat ertoe leidt dat zij hetzelfde denken over bepaalde opvattingen. Literatuur ondersteunt dat jongvolwassenen beïnvloed kunnen worden door de normen en waarden van hun ouders, in ieder geval wanneer het gaat om gezond eten. [27] Ook een onderzoek naar milieuvriendelijk gedrag van jongeren wijst uit dat de normen, waarden en het gedrag van ouders van invloed zijn op het gedrag dat de jongeren vertonen en daarmee de normen en waarden waar zij achter staan. [28] Een aantal respondenten geeft wel aan dat zij nogmaals zijn gaan nadenken over bepaalde onderwerpen, naar aanleiding van de gesprekken die zij met hun ouders hebben gevoerd. Uit onderzoek blijkt dan ook dat de support van ouders van invloed is op keuzes die hun kinderen maken.[29] Dit zou kunnen verklaren dat kinderen na onenigheid met hun ouders of onder invloed van een andere invalshoek van hun ouders, nogmaals zijn gaan nadenken over het betreffende onderwerp. Overigens is dit in tegenspraak met het statement dat de gesprekken geen invloed hebben op het gedrag of de mening van ouder of kind. Dit zou kunnen betekenen dat ouder en/of kind onbewust beïnvloed worden.

### 3.3 Beperkingen en sterke punten

Het doel om 10 tot 15 respondenten te interviewen is niet behaald; de redenen hiervoor zijn een tekort aan geïnteresseerden en een tekort aan tijd. Daarnaast heeft de onderzoekspopulatie een beperkte diversiteit doordat alle respondenten bekenden zijn van de onderzoeker en hierdoor uit dezelfde kring komen. Er is echter wel sprake van datasaturatie: de belangrijkste concepten die gevonden zijn door middel van de interviews, zijn te begrijpen en kunnen met elkaar verbonden worden. Er is inzicht verkregen in de gezondheidsgesprekken tussen ouder en kind. Op basis van de interviews is te zien dat er geen hevige discussies zijn voorgekomen. Daarnaast geven respondenten aan dat zij denken dat de gesprekken niet van invloed zijn geweest op gedrag en standpunt.

De bevindingen zijn voortgekomen uit zelf-gerapporteerde informatie van de respondenten. Er kan dus sprake zijn van recall-bias, dit zijn de verschillen in de mogelijkheid van respondenten om zich gebeurtenissen uit het verleden te herinneren. Door de mogelijkheid op recall-bias kan de betrouwbaarheid van de data beïnvloed zijn: zo kan de uitkomst versterkt, of juist afgezwakt zijn.

Het gebruik van de onderzoeksmethode – semigestructureerde interviews – gaf respondenten de mogelijkheid om zelf verhalen te vertellen en zelf onderwerpen aan te snijden, en zorgde er ook

voor dat geen relevante onderwerpen werden overgeslagen. Daarnaast kon dieper op de nodige onderwerpen worden ingegaan.

### 3.4 Aanbevelingen vervolgonderzoek

Uit dit onderzoek zijn interessante bevindingen voortgekomen. Tijdens de interviews hebben de respondenten aangegeven dat zij niet beïnvloed zijn door de gesprekken, maar tijdens het verwerken van de data hebben zij toch een aantal verschillen in gedrag en omgang genoemd. Zo zijn ze naar aanleiding van de gesprekken toch nog een keer gaan nadenken over de besproken onderwerpen. Het zou een verrijking zijn om een onderzoek uit te voeren naar deze ogenschijnlijk tegenstrijdige uitkomst. Een mogelijke onderzoeksvraag zou kunnen zijn: ‘Op welke manier hebben gezondheidsgesprekken over het coronavirus tussen jongvolwassenen en hun ouders onbewust invloed op het gedrag en de mening van de jongvolwassenen of hun ouders?’ Impliciet meten zou een antwoord op deze vraag kunnen opleveren. Tijdens dit onderzoek zal de respondent niet de kans hebben om goed over zijn/haar antwoord na te denken, en daardoor komen onbewuste gedragingen naar boven.

Daarnaast is het ook erg interessant om – op verschillende onderwerpen en in de vorm van een onderzoek – onderzoek te doen naar de opvoeding van kinderen en hun opinies in vergelijking met hun ouders. Een cohortonderzoek is een vorm van longitudinaal onderzoeken; de respondenten zullen op verschillende leeftijden gevraagd worden om mee te werken. Uit dit onderzoek zou kunnen blijken of normen en waarden die een kind vanuit de opvoeding meekrijgt, meespelen in het innemen van eenzelfde standpunt wanneer zij ouder zijn.

Tot slot is er naar aanleiding van dit onderzoek een aanbeveling voor gezinnen die gezondheidsgesprekken voeren, met name voor de ouders; Betrek uw kinderen zo veel mogelijk bij het maken van keuzes. Jongvolwassenen kunnen erg onzeker zijn en wanneer zij betrokken worden bij het maken van keuzes, geeft dit hen het vertrouwen dat zij nodig hebben in onzekere tijden zoals de coronapandemie. Daarnaast is het voor jongvolwassenen ook belangrijk dat zij afwegingen leren maken en een goede manier hiervoor is om hen mee te nemen en mee te laten denken wanneer er keuzes gemaakt moeten worden. Hierbij is het belangrijk dat zij ook hun mening mogen geven en zich gehoord voelen.

## 4. Conclusie

Het doel van dit onderzoek was inzicht krijgen in de gezondheidsgesprekken die ouder(s) en kinderen hebben gevoerd over corona. De onderzoeksvraag hierbij was; *Hoe gingen gesprekken tussen jongvolwassenen en hun ouders in Nederland over corona en de maatregelen die genomen zijn om de pandemie tegen te gaan?*

De meeste gezondheidsgesprekken gingen over de aanpak van en de omgang met maatregelen. Deze gesprekken waren vaak informatief, maar zo nu en dan ook in de vorm van een discussie. Tijdens een discussie was het vaccineren een veelvoorkomend thema. Ook werden gesprekken gevoerd waarin een kind toestemming aan zijn/haar ouders vroeg om iets te ondernemen. Het initiëren van gesprekken was volgens de meeste respondenten gelijkwaardig. En ook de rollen tijdens de gesprekken werden als gelijkwaardig ervaren. Sommige respondenten merkten echter wel dat ouders overwicht hadden tijdens een gesprek. Dit ging niet altijd ten koste van de sfeer; tijdens het merendeel van de gesprekken ervoeren de respondenten een positieve sfeer. Een negatieve sfeer werd alleen tijdens discussies of bij het vragen van toestemming ervaren.

Geen van de respondenten heeft het idee dat de gesprekken invloed hebben gehad op gedrag of standpunt. De gesprekken waren soms wel een aanleiding om een tweede keer na te denken, maar dit veranderde de uitkomst niet. Het is voor jongvolwassenen erg belangrijk dat zij worden gezien tijdens het gesprek en dat er naar hen geluisterd wordt. Een gesprek waarbij over en weer geluisterd wordt is erg belangrijk.

## 5. Referenties

1. Lundberg S, Romich J, Tsang K. Decision Making By Children. University of Washington, Department of Economics, Working Papers. 2007;7. doi: 10.1007/s11150-008-9045-2.
2. Reyna VF, Farley F. Risk and Rationality in Adolescent Decision Making: Implications for Theory, Practice, and Public Policy. *Psychol Sci Public Interest*. 2006;7(1):1-44. doi: 10.1111/j.1529-1006.2006.00026.x.
3. van Duijvenvoorde ACK, van Hoorn J, Blakenstein NE. Risks and rewards in adolescent decision-making. *Current Opinion in Psychology*. 2022;48:101457. doi: <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101457>.
4. Albert D, Chein J, Steinberg L. The Teenage Brain: Peer Influences on Adolescent Decision Making. *Current Directions in Psychological Science*. 2013;22(2):114-20. doi: 10.1177/0963721412471347.
5. McKinnon B, Abalovi K, Fortin G, Parvez M, Dalal S, Bouabid R, et al. Perspectives on COVID-19 Vaccination and Vaccine Passports in a Diverse Urban Adolescent Population: A Youth Participatory Mixed Methods Study. *Journal of Adolescent Health*. 2023;73(3):527-35. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2023.04.013>.
6. Steinberg L. A Social Neuroscience Perspective on Adolescent Risk-Taking. *Dev Rev*. 2008;28(1):78-106. doi: 10.1016/j.dr.2007.08.002.
7. Egger S, Watts C, Dessaix A, Brooks A, Jenkinson E, Grogan P, et al. Parent's awareness of, and influence on, their 14–17-year-old child's vaping and smoking behaviours; an analysis of 3242 parent–child pairs in Australia. *Addictive Behaviors*. 2024;150:107931. doi: <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2023.107931>.
8. Dimitratos SM, Swartz JR, Laugero KD. Pathways of parental influence on adolescent diet and obesity: a psychological stress-focused perspective. *Nutr Rev*. 2022;80(7):1800-10. doi: 10.1093/nutrit/nuac004.
9. Commendador KA. Parental influences on adolescent decision making and contraceptive use. *Pediatr Nurs*. 2010;36(3):147-56, 70.
10. Rupp R, Rosenthal SL. Parental influences on adolescent sexual behaviors. *Adolesc Med State Art Rev*. 2007;18(3):460-70, vi.
11. Martinez GM, Vega-López S, Ayers S, Gonzalvez A, Bruening M, Vega-Luna B, et al. Associations between parent–adolescent health-related conversations and mealtime media use among Hispanic families. *Families, Systems, & Health*. 2023. doi: 10.1037/fsh0000855.
12. Ochani R, Asad A, Yasmin F, Shaikh S, Khalid H, Batra S, et al. COVID-19 pandemic: from origins to outcomes. A comprehensive review of viral pathogenesis, clinical manifestations, diagnostic evaluation, and management. *Infez Med*. 2021;29(1):20-36.
13. Tan W, Zhao X, Ma X, Wang W, Niu P, Xu W, et al. A Novel Coronavirus Genome Identified in a Cluster of Pneumonia Cases - Wuhan, China 2019-2020. *China CDC Wkly*. 2020;2(4):61-2.
14. CBS: Drie jaar corona in cijfers. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/08/drie-jaar-corona-in-cijfers> (2023). Accessed 02-2024 2024.
15. Gao Z, Xu Y, Sun C, Wang X, Guo Y, Qiu S, et al. A systematic review of asymptomatic infections with COVID-19. *J Microbiol Immunol Infect*. 2021;54(1):12-6. doi: 10.1016/j.jmii.2020.05.001.
16. CBS: Gezondheid in coronatijd. <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/welvaart-in-coronatijd#:~:text=Tot%20en%20met%20september%202023,2020%20tot%20en%20met%202023>. (2023). Accessed 09-04 2024.
17. Cucinotta D, Vanelli M. WHO Declares COVID-19 a Pandemic. *Acta Biomed*. 2020;91(1):157-60. doi: 10.23750/abm.v91i1.9397.

18. WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 - 11 March 2020. <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020> (2020). Accessed 02-2024 2024.
19. RIVM: COVID-19 richtlijn. <https://ici.rivm.nl/richtlijnen/covid-19> (2024). Accessed 09-04 2024.
20. Rijksoverheid: Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte, ministers Grapperhaus, De Jonge en Van Rijn over aangescherpte maatregelen coronavirus. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-tijdlijn/documenten/mediateksten/2020/03/23/persconferentie-minister-president-rutte-ministers-grapperhaus-de-jonge-en-van-rijn-over-aangescherpte-maatregelen-coronavirus> (2020). Accessed 10-04 2024.
21. Rijksoverheid: Ontwikkelingen coronavirus in 2021. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-tijdlijn/2021> (2022). Accessed 10-04 2024.
22. Rijksoverheid: Vanaf zaterdag 23 januari geldt een avondklok. <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/01/21/vanaf-zaterdag-23-januari-geldt-een-avondklok> (2021). Accessed 10-04 2024.
23. Rijksoverheid: Ontwikkelingen coronavirus in 2022. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-tijdlijn/2022> (2023). Accessed 10-04 2024.
24. Tambling RR, Tomkunas AJ, Russell BS, Horton AL, Hutchison M. Thematic Analysis of Parent–Child Conversations About COVID-19: “Playing It Safe”. *Journal of Child and Family Studies*. 2021;30(2):325-37. doi: 10.1007/s10826-020-01889-w.
25. Peplak J, Klemfuss JZ, Yates TM. Promoting Adolescents' Social Responsibility through Parent-Adolescent Conversations about the COVID-19 Pandemic. *Journal of Adolescent Health*. 2023;73(5):830-7. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2023.06.019>.
26. Odani S, Koyama S, Katsumi Y, Miyashiro I. Attitudes toward COVID-19 vaccination during the state of emergency in Osaka, Japan. *PLOS ONE*. 2022;17(12):e0279481. doi: 10.1371/journal.pone.0279481.
27. Pedersen S, Grønhøj A, Thøgersen J. Following family or friends. Social norms in adolescent healthy eating. *Appetite*. 2015;86:54-60. doi: <https://doi.org/10.1016/j.appet.2014.07.030>.
28. Grønhøj A, Thøgersen J. Action speaks louder than words: The effect of personal attitudes and family norms on adolescents' pro-environmental behaviour. *Journal of Economic Psychology*. 2012;33(1):292-302. doi: <https://doi.org/10.1016/j.joep.2011.10.001>.
29. Trost SG, Sallis JF, Pate RR, Freedson PS, Taylor WC, Dowda M. Evaluating a model of parental influence on youth physical activity. *American Journal of Preventive Medicine*. 2003;25(4):277-82. doi: [https://doi.org/10.1016/S0749-3797\(03\)00217-4](https://doi.org/10.1016/S0749-3797(03)00217-4).

## Bijlagen

### Bijlage 1 Interviewschema

#### **Introductie**

Ik ben Hanne en momenteel ben ik bezig met het afstudeeronderzoek voor mijn thesis van mijn Bachelor Gezondheidswetenschappen. Mijn bachelor opdracht gaat over gezondheidsgesprekken, met als thema de coronapandemie, tussen ouder en kind. Ik ben benieuwd of ik er achter kan komen wat deze gesprekken doen!

De vragen die ik je zal stellen zullen dan ook gericht zijn op de mening van jou en jouw ouder(s) en hoe deze ten opzichte van elkaar was en of deze misschien is veranderd. Mocht je behoefte



hebben aan een pauze, dan kan je dit gerust aangeven! En ook als er een vraag is die je liever niet beantwoord is dit geen probleem! Mocht je tijdens het interview vragen of onduidelijkheden hebben, laat dit dan vooral weten.

Het interview zal ongeveer een halfuur duren, maar in ieder geval niet langer dan een uur. De antwoorden die je geeft zullen enkel als data gebruikt worden voor mijn thesis en je zult hierin nooit met naam genoemd worden. Dan heb ik nog een vraag voordat we gaan beginnen; Mag ik dit interview opnemen?

Heb je zelf nog vragen voordat we gaan beginnen?

## **Vragen**

### Gesprekken coronapandemie

Kun je jouw leefsituatie schetsen in tijden van de pandemie?

Waar en met wie woonde je?

Wat deed je in het dagelijkse leven?

Wat herinner je van het begin van de coronapandemie?

Kun je je herinneren hoe gesprekken rondom de coronapandemie verliepen?

Waar gingen de gesprekken over?

Wie initieerde de gesprekken?

Wie waren er bij de gesprekken (en wie niet en waarom?)?

Hoe verliepen de gesprekken (discussie → waarom?, verschil begin en eind?)?

Hier is een lijst met maatregelen, kun je vertellen over welke maatregelen gesprekken werden gehouden en deze gesprekken toelichten?

Wie initieerde het gesprek en waarom?

Wie waren er allemaal bij het gesprek betrokken?

Wat was de lading van het gesprek?

Wat was jouw rol in het gesprek?

Wat was de rol van jouw ouder(s) in het gesprek?

Waren jullie het eens of oneens? (begin vs eind van het gesprek)

Welke maatregelen werden er het meeste besproken?

Waardoor kwam dit? (wie initieerde en waarom)

Heb je het idee dat deze gesprekken jou beïnvloed hebben?

Waarom wel/niet?

Wat vind je hiervan als je erop terugkijkt?

Heb je het idee dat deze gesprekken jouw ouders beïnvloed hebben?

Waarom wel/niet?

Wat vind je hiervan als je erop terugkijkt?

Was er een verschil tussen gesprekken met je vader en moeder?

Hoe zou jij een gezondheidsgesprek met een kind/jongvolwassene insteken?

Hoe je de gezondheidsgesprekken ervaren? (positief, negatief, last, uitkomst, fijn, niet fijn)

Wat vindt je van mensen met een andere mening dan jij rondom corona?

Hoe praten jij en je ouders hierover?

Zijn er nog dingen die je kwijt wilt over dit onderwerp?

### Algemene vragen

Hoe oud ben je nu?

Hoe oud was je tijdens het begin van de pandemie? (maart 2020)

Welke opleiding(en) heb je afgemaakt?

Welke opleidingen hebben jouw ouder(s) afgemaakt?

Zijn er nog dingen die je kwijt wilt over dit onderwerp?

## **Afsluiting**

Dit waren alle vragen, heel erg bedankt voor je deelname! Dit interview zal ik transcriberen en coderen om vervolgens de resultaten te kunnen bekijken! Mocht je benieuwd zijn naar de resultaten van mijn thesis, laat mij dit dan weten, dan zal ik dezen met je delen!

### **Bijlage 2 Proefpersonen Informatie Formulier**

Beste heer/mevrouw,

Heel erg bedankt voor uw interesse in dit onderzoek naar gesprekken over COVID-19 tussen ouder en kind. In dit Informatie Formulier zal alle informatie gedeeld worden voor deelname aan dit onderzoek.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Hanne-Mayke Chardon als onderdeel van de bachelor Gezondheidswetenschappen aan de Universiteit Twente, onder begeleiding van Dr. Anne van Dongen en Dr. Nienke Beerlage- de Jong.

Uw deelname is van harte welkom als u 18-25 jaar oud bent en het gesprek aan wil gaan over verschillende meningen rondom het Coronavirus en genomen maatregelen. Een eis hierbij is dat u tijdens de Coronapandemie gesprekken heeft gevoerd over het Coronavirus en genomen maatregelen met uw ouder(s). Dit kan zijn dat één van beide voor de maatregelen was en de andere tegen, dat de één een specifieke maatregel niet nodig vond, waar de ander hier het nut wel van in zag of dat beiden op één lijn zaten.

Lees dit document alstublieft goed door voor u een definitieve keuze maakt over uw deelname aan dit onderzoek.

### **Doel van het onderzoek**

Er is weinig tot niets bekend over de invloed van gezondheidsgesprekken op de mening van ouder en kind. Het doel van dit onderzoek is dan ook om meer inzicht te krijgen in het verloop van deze gesprekken met als onderwerp het Coronavirus.

Dit onderzoek richt zich op de gezondheidsconversaties rondom Corona tussen ouder en kind. Hierbij ligt de focus op hoe deze gesprekken tussen ouder en kind eventueel verschillen naarmate de Coronapandemie langer duurde.

### **Verloop van het onderzoek**

Wanneer u deelneemt aan dit onderzoek zal er een eenmalig interview met een duur van 30-60 minuten met u worden afgenomen. In dit interview zal gevraagd worden naar gesprekken met uw ouders over Corona. Er zal doorgevraagd worden om zo een goed beeld te krijgen van de verschillende meningen. U krijgt een tijdlijn te zien met verschillende gebeurtenissen en maatregelen tijdens de Coronapandemie, aan de hand hiervan zullen er vragen gesteld worden over gesprekken tussen u en uw ouders (deze tijdlijn kunt u onderaan dit document vinden).

Tijdens het interview zijn er geen goede of foute kanten of antwoorden, zowel het standpunt van u als die van uw ouders is erg belangrijk! Het is dan ook niet nodig om informatie op te doen over de verschillende standpunten en maatregelen tijdens het Coronavirus.

Tijdens het interview wordt er een audio-opname gemaakt, deze wordt gebruikt voor het verwerken van de resultaten.

### **Risico's en ongemakken van het onderzoek**

Aan uw deelname aan dit onderzoek zullen geen fysieke of financiële risico's verbonden zijn. Tijdens het interview wordt er ingegaan op eventuele onenigheden tussen ouder en kind, dit kan echter oude emoties terughalen. Daarom wordt gevraagd om uw deelname van tevoren met uw ouder(s) te bespreken. De onderzoeker zal een neutraal standpunt innemen tijdens het interview.

Voor uw deelname ontvangt u geen financiële vergoeding.

Mochten er tijdens het interview vragen gesteld worden waar u liever geen antwoord op geeft, dan bent u ten alle tijden in de mogelijkheid een vraag over te slaan.

### **Waarborging en veiligheid van gegevens**

Dit onderzoek is goedgekeurd door de Ethische Commissie van de BMS faculteit van de Universiteit Twente. Mocht u tijdens het uitvoeren van dit onderzoek toch enig ongemak ervaren, laat dit dan weten aan een van de leden van het onderzoeksteam.

Zoals eerder aangegeven wordt het interview opgenomen en zal deze opname uitgeschreven worden. Deze audio-opname zal op geen manier aan u te koppelen zijn en al uw gegevens zullen ten alle tijden volledig anoniem blijven. De audio-opname zal worden opgeslagen op de OneDrive van de Universiteit Twente. Deze blijft binnen het onderzoeksteam en wordt niet gedeeld met mensen van buitenaf. Na het afronden van de scriptie wordt de audio-opname

verwijderd, de transcriptie zal voor vijf jaar met een wachtwoordbeveiliging worden opgeslagen in een elektronisch bestand, zoals door de Universiteit Twente wordt vereist.

De verkregen gegevens zullen gebruikt worden in een academische thesis en kunnen ook verspreid worden via artikelen in tijdschriften en/of presentaties tijdens conferenties.

### **Vrijwillige deelname**

Uw deelname aan het onderzoek is geheel vrijwillig en u kunt uw deelname aan het onderzoek ten alle tijden stoppen zonder het noemen van een reden hiervoor. Mocht dit het geval zijn, dan worden de gegevens die u op dit moment gegeven hebt wel gebruikt voor het onderzoek.

Heeft u vragen, opmerkingen of behoefte aan verdere informatie, dan kunt u contact opnemen met;

Hanne-Mayke Chardon, Bachelor student

Faculteit Technische Natuurwetenschappen, Universiteit Twente

Email: [h.i.chardon@student.utwente.nl](mailto:h.i.chardon@student.utwente.nl)

Dr. Anne van Dongen, Begeleider

Faculteit Behaviour, Management and Social Science, Psychology, Health and Technology, University of Twente

Email: [a.vandongen@utwente.nl](mailto:a.vandongen@utwente.nl)

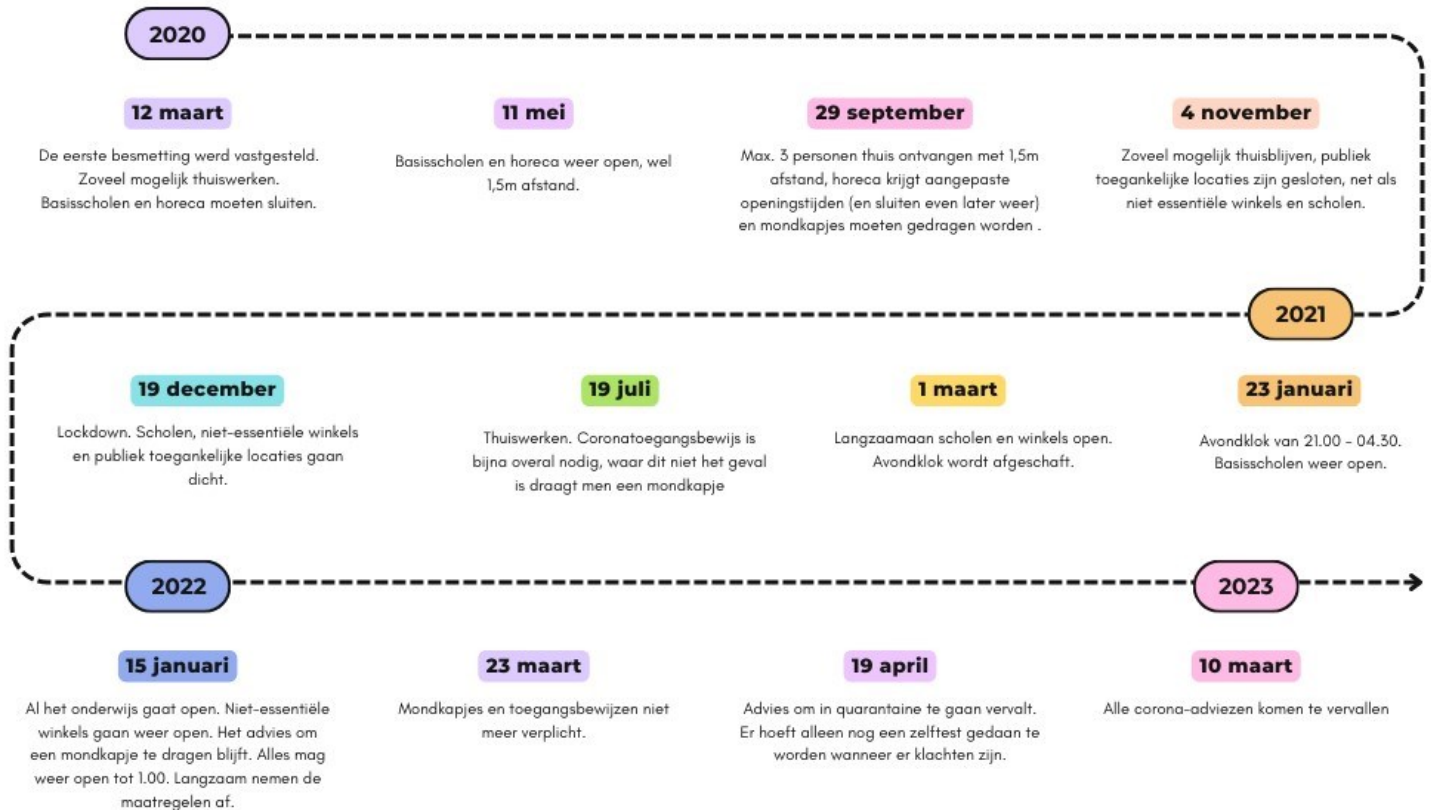
Na afloop van het onderzoek wordt er geen automatische feedback met u gedeeld, mocht u toch graag een samenvatting van de onderzoeksresultaten willen ontvangen, dan kunt u contact opnemen met het onderzoeksteam.

De Universiteit Twente doet onderzoek in overeenstemming met de National Statement on Ethical Conduct in Human Research. Als u zich zorgen maakt of klachten heeft over de ethische uitvoering van het project, kunt u contact opnemen met de Manager Research Ethics ([ethicscommittee-bms@utwente.nl](mailto:ethicscommittee-bms@utwente.nl)).

### **Bijlage 1 - Tijdlijn Coronapandemie**

Tot slot wordt u gevraagd de onderstaande Corona-tijdslijn door te nemen als voorbereiding op het interview.

# Tijdslijn Coronapandemie



## Bijlage 3 Informed Consent

1. Ik heb het Participanten Informatie Formulier gelezen en begrepen. Ik weet dat ik om meer informatie kan vragen zolang het onderzoek duurt.
2. Ik begrijp dat dit onderzoek een eenmalig interview van 30-60 minuten inhoudt, waarin ik wordt gevraagd naar waarheid antwoord te geven.
3. Ik geef mij vrijwillig op om te participeren in dit onderzoek en begrijp dat ik vragen mag weigeren en mijn deelname op elk moment kan intrekken zonder opgave van redenen.

4. Ik begrijp dat mijn gegevens geanonimiseerd zullen worden en vervolgens getranscribeerd en gecodeerd worden, om vervolgens gebruikt te worden voor een thesisonderzoek.
5. Ik begrijp dat persoonlijk gegevens over mijzelf, die mij kunnen identificeren (zoals naam, email, adresgegevens, etc.), niet gedeeld zullen worden buiten het onderzoeksteam en na verzameling van alle gegevens volledig geanonimiseerd worden.
6. Ik begrijp dat de informatie die ik deel gebruikt gaat worden voor een academische Bachelor thesis en mogelijk verspreid wordt via artikelen in tijdschriften en/of presentaties tijdens conferenties. Ik begrijp ook dat strikt geanonimiseerde versie van de onderzoeksgegevens gepubliceerd kan worden op de online open data repository Open Science Framework (<https://osf.io/>).
7. Ik begrijp dat alle door mij gegeven informatie vertrouwelijk zal worden behandeld en alleen voor onderzoeksdoeleinden zal worden gebruikt. Ik begrijp ook dat ik niet identificeerbaar ben in verslag die naar aanleiding van dit onderzoek verschijnen.
8. Ik draag alle aanspraken op patenten, commerciële exploitatie, eigendom of materiaal/producten die deel uitmaken van/voortkomen uit dit onderzoek en doe afstand van deze aanspraken.
9. Ik begrijp dat dit onderzoek voldoet aan de National Health and Medical Research Council's National Statement on Ethical Conduct in Research Involving Humans en met de privacybeleid van de Universiteit Twente.
10. Ik begrijp dat dit onderzoek is goedgekeurd door de BMS faculteit van de Universiteit Twente en dat ik hen met vragen kan benaderen via [ethicscommittee-bms@utwente.nl](mailto:ethicscommittee-bms@utwente.nl).

Gaat u akkoord met alle bovengenoemde informatie?

Naam:

---

Datum:

---

Handtekening:



## Bijlage 4 Codeboek

### Thema 1: Inhoud van het gesprek

| <b>Categorie</b>    | <b>Subcategorie</b> | <b>Quote</b>  |
|---------------------|---------------------|---|
| Inhoudelijk gesprek | Aanpak besproken    | We hebben nooit een specifiek gesprek erover gehad, maar alles wat je ging doen besprak je wel even. (R1)   |
|                     |                     | Ja, veel discussie over of het nou zo serieus was en of je er naar moest luisteren. (R2)  |
|                     |                     | Mijn broertje mocht niet zoveel uit gaan toen dat weer mocht, mijn ouders zeiden wel 'pas daar nou maar eventjes mee op'. (R4)  |
|                     |                     | Toen hebben mijn ouders wel gezegd: nou, als ze [mijn nichtjes] beginnen met hoesten, dan moet je wel even uit de buurt blijven, maar je ziet het maar. (R4)  |
|                     |                     | Het coronatoegangsbewijs. Toen hadden mijn ouders wel zoiets van nou wat een onzin, dat je dat moet hebben. En toen hebben ze ook gezegd van ja, jullie moeten het lekker zelf weten, maar van ons hoeft het niet. (R4)   |
|                     |                     | Ja, ik vond dat wel prima [dat mijn ouders streng waren over de avondklok]. (R4)  |
|                     |                     | Als ik bijvoorbeeld in het weekend naar huis ging, of naar mijn opa en oma, dan zei ik wel van tevoren dat ik verkouden was en deed ik wel een test. En ookal was die negatief, dan vroeg ik toch wel even aan mijn moeder wat zij ervan vond. (R4)                       |
|                     |                     | Ik heb nooit echt ruzie erover gehad, alleen dat mijn ouders zeiden: ja, je moet het zelf weten, maar consequenties zijn voor jezelf. (R4)  |
|                     |                     | Dus we hadden er wel gesprekken over, hoe ver gaan we dan en wat vinden we wel oke en wat niet, met wie spreek je af en hoeveel mensen zijn dat dan. (R5)   |
|                     |                     | Nou, ik weet wel dat we bijvoorbeeld even gesproken hebben over hoe ga je ermee om. Een stukje van: hè, we leven wel allemaal met mekaar, dus houd daar ook even goed rekening mee. Dat als je iets doet of ergens heengaat dat je er wel voorzichtig mee bent en niet zo |



|                       |  |
|-----------------------|--|
|                       | <p>meteen na een dagje stappen opeens zo'n virus mee naar huis neemt. (R6)</p> <p>Dat we tegen elkaar zeiden van: hé, zijn jullie wel voorzichtig, want wij werkten in de supermarkt. We kwamen best wel veel langs mensen en dan ging het over dingen als hygiëne; dus was je wel genoeg je handen en draag je je mondkapje een beetje goed. (R6)</p> <p>Dat we het er ook thuis over gingen hebben; hoe we het gingen aanpakken met bijvoorbeeld de bezoekers enzo, want er waren best wel veel regels over hoeveel bezoekers je thuis mocht hebben en ook natuurlijk als je vrienden over liet komen, hoe we dat dan ging regelen enzo. En we hadden toen ook wat oudere mensen op ons erf wonen, hoe je daar mee omgaat en met opa's en oma's bijvoorbeeld, hoe je dat gaat doen, hoe je zorgt dat zij geen corona krijgen, stel dat jij het zou hebben. (R8)</p> <p>Mondkapjes moesten gedragen worden. Daar hebben we het wel over gehad thuis, om af te spreken hoe we dat doen als we bijvoorbeeld een verjaardag gingen vieren en dat soort dingetjes, die gesprekken [over bijvoorbeeld mondkapjes] gingen eigenlijk gewoon prima. (R8)</p>  |
| Maatregelen besproken | <p>Dan natuurlijk ook gesprekken over komen er vaccinaties, wanneer die komen, ga je nemen, wordt het verplicht? Toen de vaccinaties er eenmaal waren; neem je de vervolg vaccinaties? (R2)</p> <p>Klopt, ja [we bespraken maatregelen die langskwamen in persconferenties]. (R3)</p> <p>Ja, ik denk vooral de sluiting van veel winkels, horeca, dat soort dingen [zijn het meeste besproken], dat vonden we wel echt het lastigste. (R3)</p> <p>Mijn ouders waren wel van doe maar wel een mondkapje op. (R4)</p> <p>We hebben daar [thuisblijven] niet per se ruzies over gehad, of gesprekken, want iedereen hield zich aan de regels om mij heen. (R4)</p> <p>Mijn ouders vroegen aan ons of we ons wilden laten vaccineren want ze vonden wel dat het onze eigen keuze was. Dat was vooral het gesprek waar het over ging, want eigenlijk was iedereen het er meteen over eens, dat we ons gewoon gingen laten vaccineren als het kon. En het waren eigenlijk meer hoopvolle gesprekken van hoe staat het er nu voor, hoe zijn de vaccinaties nu? (R5)</p> <p>Maar nee, eigenlijk hebben we het er [anderhalve meter maatregel] niet eens zo heel veel over gehad. (R7)</p> <p>Drie personen thuis ontvangen, ja, daar hebben we het volgens mij wel over gehad (R7)</p> |

|  |                    |  |
|--|--------------------|--|
|  |                    | Ik durf niet goed te zeggen of zij [mijn ouders] dat [hoe met maatregelen omgaan] echt met elkaar besproken hebben. Ik denk het haast wel. (R7)  |
|  |                    | Toen kwamen ook de vaccinaties in beeld. Wie nam hem wel en wie niet? En waarom wel of niet? Daar hebben we het ook veel over gehad, thuis. (R8)   |
|  |                    | Daar hebben we het zeker over gehad en bijvoorbeeld onze moeder vond het best wel belangrijk dat we die vaccinatie wel zou nemen, met vooral oog op de opa's en oma's. Soms gingen die gesprekken er wel, misschien een beetje gefrustreerd aan toe, en dat vooral dus vanuit moederskant en degenen die de vaccinaties niet hadden of niet wilden. (R8) |
|  | Algemeen besproken | Mijn moeder zei in zo'n gesprek ook wel dat ze snapte dat ik het allemaal wel wilde doen. En dan kreeg ik het idee van 'oh, je begrijpt me'. (R1)  |
|  |                    | Ja [er zijn gesprekken gevoerd], maar niet zozeer dat het was van oké jongens, vergadering, er is nu een virus. (R1)   |
|  |                    | Want mijn moeder heeft een mening, ik heb een mening en je ouders kunnen altijd zeggen 'ja, maar ik zeg het'. (R1)   |
|  |                    | Ja [er zijn gesprekken gevoerd], natuurlijk de standaard dingen. Dat het wel echt erg is wat er gebeurt, of wat gaat er binnenkort gebeuren of hoe zal het verlopen? (R2)  |
|  |                    | Verder vonden mijn ouders het natuurlijk ook heel erg interessant om te horen: hoe gaat een jongen van 20 op een nieuwe universiteit om met zoiets als een lockdown en hoe doen andere mensen van die leeftijd dat? (R2)   |
|  |                    | Ik denk vooral [dat gesprekken gingen] gewoon over wat er precies gebeurde, wat er aan de hand was en wat voor maatregelen er waren, dat soort dingen. (R3)  |
|  |                    | Iedere dag kwamen we er wel weer onderzoeksresultaten van een of ander vaccine, dus dan ging het daar daarna wel over. (R4)  |
|  |                    | Ik denk dat het er relatief weinig over [corona] ging. (R4)  |
|  |                    | Op een gegeven moment was ik steeds vaker bij mijn vriend, dus toen hadden mijn ouders niet zo veel meer te zeggen. (R4)   |
|  |                    | Ja [mijn ouders stonden open voor mijn mening], dat zeker wel. (R4)  |
|  |                    | Nou, ik denk niet dat we het per se oneens waren. Mijn moeder heeft wel een keer tegen me gezegd: nou, je hoeft de kantjes er niet van af te lopen. (R4)   |

|  |  |   |
|--|--|---|
|  |  | <p>Dus daar gingen ook wel gesprekken over, dat ik tegen mijn ouders zei: wat nou, als ik gewoon dat ding [bewijs tijdens avondklok] misbruik? En ik dacht dat mijn ouders fel tegen zouden zijn. Maar mijn ouders merkten ook wel dat het heel lastig was. (R5)</p>  |
|  |  | <p>Over hoe het ging, niet zozeer over corona zelf, maar ook gewoon ja, opeens zaten ik en mijn zusje gewoon thuis, in plaats van dat we gewoon op pad waren en onze dagelijkse dingen deden. Dus dat is ook wel even anders. En je leeft opeens veel meer op elkaars lip. Je hebt het misschien wel wat meer over van: hoe gaat het met jou, nu in quarantaine, vermaak je nog een beetje? Dus misschien een beetje het mentale aspect, dat we een beetje besproken hebben. (R6)</p> |
|  |  | <p>Maar, ja ook wel eens dat ik er een beetje moe van werd, dat ik denk: ja, maar het is mijn leven, ik mag de keuze hier zelf in maken en dat het dan toch een beetje gestuurd voelde, af en toe. Absoluut niet tot het dwingen aan toe, maar wel zoveel argumenten geven dat je er toch op een andere manier over nadent en dat vond ik wel eens lastig. (R7)</p>   |
|  |  | <p>Deels een beetje van: hoe ga je het met elkaar inrichten? Want het heeft zo'n grote impact op je leven en hoe je het gewend bent. En hoe zorg je met elkaar dat je het toch goed houdt, want iedereen is in principe thuis. Dus ja, dat is wel een beetje zoeken; dat de sfeer goed blijft. Dus, af en toe, als alles goed lijkt, dan laat je iemand gaan of dan laat je iemand extra komen. (R7)</p>  |
|  |  | <p>Ik heb misschien ook wel een enkele keer gezegd: joh, ik moet werken vanavond en dat ik dan toch naar een vriendin ging en dan kom je tien uur thuis, zoiets bijvoorbeeld. (R7)</p>  |
|  |  | <p>Met mijn vader was natuurlijk veelal over ontwikkelingen, bijvoorbeeld als er weer iets rondging over die prik of de verschillende varianten, welke je dan nam, zoiets. (R7)</p>   |
|  |  | <p>Toen kwam het zo in opstand dat je verminderde vruchtbaarheid ervan [van het vaccine] kon krijgen. En toen ben ik dan naar haar [mijn moeder] toegegaan met de vraag: ik hoor dit en dit, wat denk jij daar nou van? (R7)</p>  |
|  |  | <p>Vaak begon iemand bijvoorbeeld dat er weer zoveel doden waren door het virus, dan reageer daar weer een ouder op. En dan ging het zo eigenlijk een beetje heen en weer. (R8)</p>   |

|                      |   |  |
|----------------------|---|--|
|                      |   | En volgens mij werd het toen ook wel erg vervelend voor degenen die het online moesten volgen. Toen wilde iedereen wel weer naar school. Ja, daar hebben we het thuis wel over gehad, elke dag denk ik wel, want je blijft toch lang in lockdown zitten. Die gesprekken waren vooral het uiten van frustratie, dat de online lessen dan weer niet goed werkten, dat was het vooral. (R8) |
| Vorm van het gesprek | Discussie   | Nee [er was geen sprake van discussies]. (R3)  |
|                      |   | Natuurlijk [gesprekken] over de anderhalve meter afstand en aan het begin vooral dat het heel belangrijk was, waar ook wel eens discussies van kwamen. (R5)  |
|                      |   | Daar [vaccineren] zijn wel, ja, discussies wil ik niet echt zeggen, maar zeker wel echt goeie, stevige gesprekken over gevoerd. (R7)   |
|                      |   | Soms wel [waren het discussies]. (R8)  |
|                      |   | [discussies gingen] over vaccinaties. (R8)   |
|                      | Informatief gesprek   | Aan het begin was er veel discussie en later waren het vooral informatieve gesprekken. (R5)  |
|                      |   | Ja [vooral informatieve gesprekken]. (R5)  |
|                      |   | Het was niet echt proberen elkaar over te halen om wat dan ook te doen, want ik weet van mijn moeder toch wel dat ze, als ze het eenmaal vindt, dat ze daar wel lastig vanaf te krijgen is. En ik voelde me niet helemaal meegetrokken in haar idee. Maar inderdaad, het is gewoon van elkaars kant horen en ook daarvan leren. (R6)   |
|                      |   | Als ik iets wilde weten vanuit haar [mijn moeder] kant, dan vroeg ik daarnaar en als zij iets wilde weten van mijn kant ook, in die zin was het wel redelijk gelijk. (R7)  |
|                      | Formaliteit   | Ook omdat ik na de eerste keer wel wist hoe zo'n gesprek zou gaan lopen, dan wordt het een soort formaliteit. (R1)   |
| Emotioneel gesprek   | Mijn moeder, die ook wel doorhad dat het best lastig was voor een 16 jarige om in lockdown te zitten, dus werden het met mijn moeder ook wel gesprekken over hoe voel je je en meer de emotionele kant. (R5)  |  |
| Toestemming vragen   | Mijn moeder zei in zo'n gesprek ook wel dat ze snapte dat ik het allemaal wel wilde doen. En dan kreeg ik het idee van 'oh, je begrijpt me'. (R1)   |  |
|                      | Dus daar gingen ook wel gesprekken over, dat ik tegen mijn ouders zei: wat nou, als ik gewoon dat ding [bewijs tijdens avondklok] misbruik? En ik dacht dat mijn ouders fel tegen zouden zijn. Maar mijn ouders merkten ook wel dat het heel lastig was. (R5) |  |
|                      | Ik denk niet dat ik heel erg om toestemming heb gevraagd voor dingen. (R7)  |  |

|                           |                                     |   |
|---------------------------|-------------------------------------|---|
|                           | Mening uitwisselen                  | Dat je twee verschillende mening of twee verschillende perspectieven hebt [tijdens een gesprek]. (R7)   |
|                           |                                     | Ook wel heel veel meningen van verschillende kanten, hoe ouders erin stonden, hoe de kinderen erin stonden. (R8)  |
|                           |                                     | Omdat ik een andere mening had dan mijn moeder en we gaven allebei niet toe. (R8)   |
| Sfeer tijdens het gesprek | Negatieve sfeer tijdens het gesprek | Dat [ik wil iets en mijn moeder vindt het geen goed idee] was een beetje de enige situatie die zich echt voor deed, waardoor er op een gegeven moment wel echt irritaties ontstonden. (R1)                                  |
|                           |                                     | ...een periode gehad van twee weken dat mijn moeder echt overduidelijk heel geïrriteerd op mij was en gewoon er niet over begon. (R1)   |
|                           |                                     | Nadat corona langer duurde, had ik echt wel een beetje spanningen met mijn moeder ofzo. (R1)  |
|                           |                                     | Ik vond het [hoe mijn moeder is om gegaan met onenigheid] natuurlijk niet prettig en het had wel invloed op onze band. (R1)   |
|                           |                                     | Beetje wisselend, over het algemeen was het best prima en soms was het gewoon even een vervelend gesprek. Ik zou niet zeggen een ruzie, maar gewoon een wat geïrriteerde sfeer. (R8)  |
|                           | Positieve sfeer tijdens het gesprek | Mijn oma had nog wel eens een wat rustgevendere factor [op mijn moeder]. Na zo'n gesprek [met mijn oma] dacht mijn moeder ook wel van 'ja, oke, je hebt wel een punt'. (R1)   |
|                           |                                     | Het was wel echt een goed gesprek. (R1)   |
|                           |                                     | ik had wel door dat mijn moeder het echt niet deed om me te pesten. (R1)  |
|                           |                                     | De gesprekken zelf gingen prima, geen gevechten of zo. Dus de gesprekken zelf kijk ik niet slecht op terug, maar het was geen fijne situatie ofzo. (R1)   |
|                           |                                     | Maar over het algemeen zijn we in ieder geval bij mij thuis heel erg tolerant naar onze meningen. Ja, gesprekken liepen civiel als in, sommigen kunnen discussies genoemd worden als je elkaar proberen te overtuigen. (R2) |
|                           |                                     | Ik vind dat we er altijd bijzonder volwassen in hebben gestaan en onze ouders ons altijd heel goed het woord hebben gegeven wanneer we dat wilden. (R2)   |
|                           |                                     | Ik vind dat ik geluk heb gehad. Ik ben van mening dat heel veel mensen van mijn leeftijd of mensen in het algemeen niet zoveel uit dat soort gesprekken hebben kunnen halen of er niet zoveel om hebben gegeven. (R2)       |

|           |   |
|-----------|---|
|           | <p>Maar ondanks dat we elkaar niet hebben kunnen overtuigen van onze meningen, vind ik dat de gesprekken zelf wel heel veel waarde hebben gehad. (R2)</p>   |
|           | <p>Fijne dingen aan de gesprekken vind ik dat ik me niet voel alsof ik met iets heel officieels of iets heel erg gek bezig ben. Maar het is gewoon een alledaags gesprek met mijn ouders. (R2)</p>  |
|           | <p>Naast dat het gewoon ja, een soort van normaal was [de gesprekken], het was niet een heel hele gekke situatie ineens of zo. (R3)</p>   |
|           | <p>Nou, dat [gesprekken over nieuwe maatregelen] waren wel gewoon normale, luchtige gesprekken. Het was niet iets waar mijn ouders bijvoorbeeld heel streng over spraken; dat we echt moesten oppassen enzo. Ze vertrouwden mijn zus en mij ook wel dat we geen gekke dingen gingen doen. Het waren geen hele zware of strenge gesprekken. (R3)</p> |
|           | <p>Fijn dat iedereen een beetje hetzelfde erin stond en niet heel erg van mening verschilde en ook wel dat iedereen heel rustig was, maar niet echt paniekerig van: oh, wat gebeurt er nu? Nee, viel eigenlijk wel mee, dus dat vond ik wel fijn. (R3)</p>  |
|           | <p>[De gesprekken met mijn ouders waren] Prima, niet vervelend. (R3)</p>  |
|           | <p>Ik kon gewoon een normaal gesprek met ze voeren en wat ik ervan vond, werd ook gewoon geaccepteerd, dat was vaak ook wel hetzelfde als wat mijn ouders vonden. Dus het was niet per se dat mij iets werd opgelegd, dus zij waren niet echt leidend dan. (R4)</p>   |
|           | <p>Ja, heel positief [over de gesprekken, achteraf]. (R5)</p>   |
|           | <p>Niet een dreigende of een drukkende sfeer ofzo. (R6)</p>   |
|           | <p>Fijn, ja [zo heb ik de gesprekken ervaren]. Je weet dan toch van elkaar hoe je erin staat. (R6)</p>  |
|           | <p>Het eerste jaar van mijn studie heb ik ook nog thuisgezet, dus mijn ouders konden een beetje meekijken. Mijn moeder vond dat wel heel leuk, hoe dat nu bij mij werkte. Of de bakjes koffie in de ochtend, dat zijn ook wel leuke dingen, dan was een jaartje extra thuiszitten niet per se zo erg. (R6)</p>                                      |
|           | <p>Bij mij in het gezin, met mijn ouders, staat het [de sfeer van gesprekken] me niet heel erg meer bij. Dus ik denk dat dat positief is, haha. (R7)</p>  |
|           | <p>Ik kijk daar wel positief op terug. (R7)</p>   |
| Standpunt | <p>Toen dacht ik van 'wow een weekje vakantie'. (R1)</p>  |

|  |  |
|--|--|
| Standpunt jongvolwassene   | Maar ja eerst was ik dat [voorzichtig] zelf ook nog wel. (R1)  |
|  | Ik nam het daarbij niet heel erg serieus, want ja, nog nooit eerder van zoiets gehoord. (R2)   |
|  | Ja, dat [corona in het begin] neem je natuurlijk niet serieus in het begin, maar als tijd naar tijd blijkt dat dingen wel serieus worden, begin je daar een stuk meer in te geloven. (R2)  |
|  | Ik dacht: Corona, het zal wel, dat valt vast wel mee. (R3)   |
|  | In het begin had ik niet echt door dat het echt zo'n wereldwijd grote, grote crisis zou worden, want dat had ik nooit eerder meegemaakt. (R3)  |
|  | Ik stond er niet heel negatief in, ik dacht van het komt allemaal goed en het zal misschien even duren, maar echt niet zolang zoals het dat het eindelijk geduurd heeft. (R3)  |
|  | Ik dacht ook weer niet, alles valt wel mee en ik houd me niet aan de regels. (R3)  |
|  | Ik maakte me helemaal geen zorgen omdat ik dacht: het is maar een griepje, komt wel goed, hoe groot is de kans dat wij het krijgen? (R5)   |
|  | Toen de scholen dicht gingen, vond ik dat wel serieus ofzo, dat je dacht van jeetje het komt nu wel dichtbij. En is het dan echt zo serieus en zo heftig? Dus dat vond ik wel gek. (R7)  |
|  | Nee, dat [de keuze om niet te vaccineren] is echt wel wat ik zelf wilde. Ik denk dat het eerder de invloed had kunnen zijn dat ik niet stage had mogen lopen, en ik wilde niet dat mijn school eronder zou leiden. Maar uiteindelijk is het volledig mijn eigen keus geweest; dat ik ben gaan twijfelen en dat ik toen ook heb gezegd van: nee, ik doe het niet. Want als mijn vader de spuit ook had genomen, dan had ik het alsnog niet gedaan. (R7) |
| In het begin vond ik het helemaal niet heel spannend en dacht: dat loopt allemaal wel los. En toen het toch ook naar Nederland kwam, en je hoorde dat er steeds meer mensen aan dood gingen, toen maakte ik me wel wat meer zorgen. (R8) |  |
| Standpunt van vader  | Als ik wel een keer een beetje een aanvaring had mijn moeder erover dan zei hij aan het begin echt wel je moeder zegt het en ik ben het er mee eens. Maar dat werd later wel een beetje anders, denk ik. (R1)  |
|  | Hij [mijn vader] heeft me nooit toestemming gegeven om iets te doen als dat van mijn moeder niet mocht, maar hij snapte wel dat ik er aan onderdoor ging als ik het allemaal niet mocht. (R1)  |

|  |                        |  |
|--|------------------------|--|
|  |                        | Mijn vader, die vond het vooral heel lastig met zijn werk. (R4)  |
|  |                        | Mijn vader, die was er niet heel bang voor, die dacht, dat zien we wel. (R7)   |
|  |                        | En mijn vader heeft hem [de vaccinaties] ook niet genomen en die heeft er ook niet over nagedacht om ze te nemen, volgens mij. Die was daar heel stellig in. (R7)  |
|  | Standpunt van moeder   | Die [mijn moeder] was wel gelijk al heel voorzichtig. (R1)   |
|  |                        | Ik denk vanuit mijn moeder vooral dat ze bang was om het te krijgen, omdat ze niet wist hoe ze daarop zou reageren. (R4)   |
|  |                        | Mijn moeder was wel iets meer... Ik weet niet echt of het bang was, maar die was daar wel meer mee bezig. (R7)   |
|  |                        | Mijn moeder, die zag het wel een stuk serieuzer en die vond ook wel dat we ons goed aan de maatregelen moesten houden en niet dat je dacht: ik kan wel even snel, nee, niet even snel, je doet wat er van je verwacht wordt. (R7)                      |
|  |                        | Mijn moeder stond er wel echt strenger in. Er waren niet per se ruzie door ontstaan, maar wel gewoon dat we er wat anders over dacht, over de maatregelen. En met name over de prik eigenlijk. (R7)  |
|  | Standpunt beide ouders | Mijn ouders stonden er wel een beetje hetzelfde in; gewoon afwachten. Maar zo zijn we allemaal wel een beetje; heel nuchter, we zien het wel, je weet toch niet wat er gaat gebeuren. Dus daar verschilden we niet heel erg. (R3)                      |
|  |                        | Ze [mijn ouders] wachtten het allemaal nog even af, maar we moesten ons wel aan de regels houden. Maar ze deden niet moeilijk, of waren niet bang ofzo. Er waren geen dingen die ik niet mocht, naast de dingen die van de overheid niet mochten. (R4) |
|  |                        | Maar mijn ouders waren vrij relaxed, die stonden erin van als je het krijgt, dan krijg je het hé. (R4)   |
|  |                        | Mijn ouders waren met die vaccinaties een beetje van: het is jouw lichaam, maar ik zou het niet doen. (R4)   |
|  |                        | Nou, aan het begin maakten mijn ouders zich er [corona] best wel zorgen om. (R5)   |
|  |                        | Ik weet ook dat vriendinnen van mij, die mochten dan met één of twee mensen per week afspreken en dan wel buiten, maar ik mocht dat absoluut niet, ik moest thuisblijven. (R5)   |
|  |                        | Misschien dat mijn ouders iets geallarmeerder waren, maar niet veel meer dan ik, denk ik. (R6)   |



|  |                   |  |
|--|-------------------|--|
|  |                   | In het begin was het gewoon niet zo duidelijk wat het was, en waren mijn ouders redelijk voorzichtig. (R6)   |
|  |                   | Ja, mijn ouders vonden de uitvoering ervan [toegangsbewijzen] wat minder prettig. Met name mijn moeder, denk ik en dat stond wel tegen, dan kregen we wel wat discussies. (R6)   |
|  | Eens met ouder(s) | Dus toen was ik nog heel erg van alles wat mijn moeder een slecht idee vond, vond ik ook een slecht idee. (R1)   |
|  |                   | Vooral aan het begin ook, met in het achterhoofd dat het een maand gaat duren of zo, ging ik er wel redelijk in mee, nooit echt dwarsgelegen ofzo. (R1)  |
|  |                   | Ik denk eigenlijk dat mijn vader wel op één lijn zat met mij, echt wel iets om serieus te nemen, maar ja wat kan moet je dan misschien ook maar gewoon doen. (R1)  |
|  |                   | Alles wat er werd bedacht door de overheid vonden we [ouders, zusje en ik] eigenlijk wel een goed idee. (R1)   |
|  |                   | Mijn moeder was wel heel snel van het testen, maar ik had ook zoiets van 'ja sure', zo'n ramp vond ik het niet. Dus daar [testen] hebben we ook nooit echt gedoe over gehad. (R1)  |
|  |                   | Ik heb nooit echt ruzie of gedoe gehad over bepaalde maatregelen, want zoals ik al zei; over de officiële maatregelen waren we het best wel eens. (R1)   |
|  |                   | Dus in dat opzicht [mijn moeder was erg goed ingelezen] nam ik dingen echt wel van haar aan. (R1)  |
|  |                   | Mijn vader en ik die deelden daarin over het algemeen wel dezelfde mening. Dat was; oh, het zal wel of het zal vast niet zo erg zijn. (R2)   |
|  |                   | Maar niet echt tegenstrijdige dingen of zo, dat ik heel anders dacht dan mijn ouders. (R3)   |
|  |                   | En mijn zus was ook wel veel bij mijn opa thuis, als hij bijvoorbeeld weg was ofzo, dat ze daar bijvoorbeeld wel met vrienden was, niet met een hele grote groep, maar wel met een aantal. Om wel een beetje het sociale contact te houden. Maar dat vonden mijn ouders prima, daar waren ze niet tegen ofzo. (R3) |
|  |                   | We zaten best wel op één lijn. Mijn ouders hadden niet perse een andere mening dan ik had. (R3)  |
|  |                   | Ja, die [mijn ouders] stonden daar [dat ik niet alle vaccinaties wilde] achter. (R3)   |
|  |                   | Ja [ik dacht dat corona maar even zou duren] en mijn ouders dachten ook: we wonen hier aan de buitenweg, het maakt allemaal niet uit, doe je ding maar. (R4)   |
|  |                   | Ja [mijn ouders en ik zaten op één lijn over complotdenkers, etc.]. (R4)   |

|                     |   |
|---------------------|---|
|                     | <p>Op een gegeven moment stonden we er allemaal een beetje hetzelfde in. (R5)</p> <p>Ja, want ik weet dat mijn vader gewoon heel wetenschappelijk onderlegd is, die doet echt overal zelf onderzoek naar en die kan dat ook echt wel goed. Dus ik neem hem en zijn mening heel serieus. (R5)</p> <p>Mijn vader die stond er wel wat nuchter in en wij hadden ook wel wat dezelfde mening daarover, denk ik; eerst maar zien, dan geloven. (R7)</p> <p>Als ik niet naar een dik huisfeest van 100 man ging en hutje mutje stond, nou dan was het prima. Ik overlegde het wel, dat deed ik niet stiekem. Want, je komt wel weer thuis en je bent bij elkaar, dus dat kon ik maken. (R7)</p> <p>En de mondkapjes, dat die gedragen moesten worden, daar zaten we ook allemaal op één lijn. We vonden allemaal dat we gewoon de regels moesten volgen en dan moest het goedkomen. (R8)</p>  |
| Oneens met ouder(s) | <p>Dus het was wel echt week één al dat ik het gewoon echt niet eens was mijn moeder. (R1)</p> <p>Ik moet bekennen dat ik daar iets serieuzer in was, in de vervolgvaccinatie, dan mijn ouders. Dat was iets wat heel snel opmerkten. Ik weet niet of dat komt omdat het een generatie ding was of dat wij andere nieuwsbronnen volgden, maar het was wel heel erg duidelijk. (R2)</p> <p>De gesprekken die misschien iets heviger waren, waren specifiek over het vaccine, is het veilig? Neem je, zoals een eerder zei, een vervolgprik? Ik was van mening: ja, dat doe je voor het belang van je medemens. Mijn ouders waren van mening: nou, als het moet, dan moet het maar en hoe meer prikken er waren, des te narriger waren ze, omdat het dan niet zoveel zin had. (R2)</p> <p>Soms dachten we [vrienden en ik] ook 'schijt, we gaan gewoon naar buiten'. Dat vonden mijn ouders niet heel erg leuk. (R2)</p> <p>En als ik over bepaalde dingen wel anders dacht, dan kon ik ook wel uitleggen waarom dat zo was. Het was niet dat wij heel erg in discussie waren. (R3)</p> <p>Aan het begin nam ik het niet zo serieus en was ik ook best boos op mijn ouders, omdat ik het dus ook wel stom vond dat ik niet naar buiten mocht. (R5)</p> <p>Ik wilde het [regels volgen] ook wel doen, maar ik nam het gewoon wat minder serieus dan mijn ouders. (R5)</p> <p>Mijn moeder kan nog wel eens een beetje een paniek schieten, dus met haar dacht ik: oke, het zal wel mam, het komt wel goed. (R5)</p> |

|  |  |  |
|--|--|--|
|  |  | Naarmate het verder ging, werden zij wat sceptischer bijvoorbeeld de vaccins en een aantal maatregelen, zoals die toegangsbewijzen. Daar had ik persoonlijk wat minder moeite mee. (R6)  |
|  |  | Dat merkte ik in de gesprekken, dat ze dan als het nieuws is geweest ofzo dat ze dat dan horen en dan zeggen van: nou, ja, ik zie het niet helemaal zitten en terwijl ik denk van: ja, weet je gooi er maar één vaccine in en dan kan ik weer door. (R6) |
|  |  | We lagen allemaal redelijk op één lijn, behalve moeders. (R8)  |

## Thema 2: Rolverdeling tijdens het gesprek

| Categorie         | Subcategorie   | Quote  |
|-------------------|--|--|
| Gesprek initiëren | Jongvolwassene initieert het gesprek                 | Ik denk eigenlijk altijd ik [die de gesprekken initieerde]. (R1)   |
|                   |  | Ik het gesprek leidde. (R1)  |
|                   | Ouder initieert het gesprek                          | Als ik bij mijn moeder thuis was, was het voornamelijk mijn moeder [die gesprekken initieerde]. (R2)   |
|                   |  | Ik denk dat mijn ouders, vooral mijn moeder, dat [gesprekken initiëren] wel deden. (R6)  |
|                   |  | Het was eerder dat mijn moeder iets opgooide, dat ik daar op antwoordde in plaats van andersom. Misschien omdat ik ook niet te snel dat gesprek wilde aansnijden omdat ik weet hoe ze erin staat. (R6) |
|                   | Zowel ouder als jongvolwassene initiëren het gesprek | Ik denk dat dat [wie de gesprekken initieerde] wel redelijk gelijk was. (R4)   |
|                   |  | Dat [gesprekken initiëren] was wel heel wisselend denk ik, de ene keer zij [mijn moeder], de andere keer ik. (R7)  |
|                   |  | En het was ook niet per se altijd dat ik degene was die het initiatief nam om het erover te hebben. Ja, ik denk een beetje van beiden. (R7)  |
|                   | Geen uitgesproken rolverdeling                       |  |
|                   |  | Nee, dat [verschillende rollen tijdens een gesprek] denk ik niet. Het is niet alsof één de hele tijd het gesprek aankaarte of vragen had, nee. Dat liep wel gewoon een beetje gelijk. (R3)             |
|                   |  | Ik denk überhaupt niet echt gedefinieerde rollen. (R4)   |
|                   |  | Ja [het was echt een gesprek van twee kanten]. (R4)  |

|  |                                |   |
|--|--------------------------------|---|
|  |                                | Nee, dat [bespreken hoe we er mee om gingen] was wel gemeenschappelijk. (R6)  |
| Uitgesproken rollen  | Vragen stellen en beantwoorden | Mijn rol in zo'n gesprek, komt eigenlijk altijd wel neer op twee dingen; 1. ik legde uit hoe mensen van mijn generatie omgingen met de hele pandemie of 2. ik vroeg aan m'n ouders: hoe denken jullie hierover? (R2)  |
|  |                                | Ik was meer de vraagsteller denk ik en mijn ouders probeerden zo veel mogelijk uit te leggen over wat er gaande was en waarom sommige regels waren. (R5)  |
|  |                                | Dan was ik misschien toch wel meer degene die de informatie zocht en dan vragen wat diegene ervan vond, die toch wat meer levenservaring heeft. (R7)  |
|  |                                | Maar mijn moeder, die wilde daar zeker wel met ons in gesprek over. En als ik ergens niet zeker van was, dat ik het bij haar controleerde, of even met haar erover zou willen hebben. (R7)  |
|  | Informatie verschaffen         | Ondanks dat we verschillende rollen hadden in die gesprekken, vond ik wel dat we uitermate gelijk aan elkaar stonden en in staat om nieuwe informatie aan elkaar te geven. (R2)   |
|  |                                | Toen ben ik in die zin wel door hen [mijn ouders] bijgepraat. (R7)  |
|  | Afwachten                      | Vond ik het wel een beetje gek dat zij heel erg iets vond van wat ik deed, maar het niet zelf aangaf. (R1)  |
|  | Overzicht                      | Dingen voelden niet echt debatable [discussieerbaar] soms, dus daarom dat ik soms wel mijn eigen plan trok. (R1)  |
|  |                                | Ja, dat denk ik wel [dat de gesprekken mijn en mijn ouders mening beïnvloedden]. Ik heb dit soort gesprekken met mijn ouders, onder andere natuurlijk omdat ik de gesprekken zelf interessant vind, maar ook omdat ik heel erg veel waarde hecht aan de mening van beide van mijn ouders. Ik kijk ontzettend tegen ze op als grote figuren in mijn leven, dus ik vind dat hun meningen ook heel veel gewicht met zich meedragen. (R2) |
|  |                                | Nee [mijn ouders waren niet controlerend], dat niet. (R4)   |
| Nee, vaak mijn ouders tegen ons [dat we voorzichtig moesten zijn]. (R6)  |                                |   |
| Omdat mijn vader vrij nuchter was daarin en die ook echt wel een stem heeft, dan wordt dat toch op een gegeven moment misschien iets makkelijker. (R7) |                                |   |

|   |  |  |   |
|---|--|--|---|
|   |  | Ook wel eens dat ik er een beetje moe van werd, dat ik denk: ja, maar het is mijn leven, ik mag de keuze hier zelf in maken en dat het dan toch een beetje gestuurd voelde, af en toe. Absoluut niet tot het dwingen aan toe. (R7)   |   |
| Aanleiding<br>wanneer zelf het<br>gesprek insteken<br>met kind/<br>jongvolwassene | Inspringen op al<br>gevoerd gesprek  | Over het algemeen ben ik niet een persoon die graag initieert, als ik iets zou moeten initiëren, dan zou ik op zoek zijn naar een bruggetje. Dus, stel er komt nog een pandemie, ik moet het er met mijn kleine neefje over hebben van zes jaar oud, dan moet dat zijn dat of ze de ouders er zelf over beginnen of omdat ik iets zie of dat hij er zelf iets over zegt en ik denk, daar kan ik mooi op inspringen. (R2) | <b>Gesprek<br/>initiëren</b><br>R2 gaf aan dat moeder het gesprek initieerde. |
|   | Aan de hand van<br>maatregelen   | Ik zou het beginnen aan de hand van de dingen die er nu gaande zijn. Dus stel dat er nu maatregelen zouden zijn ofzo, dan zou ik daar over beginnen en dan misschien vragen wat zij [kinderen/jongvolwassenen tijdens een gezondheidsgesprek] ervan vinden. (R3)   | R3 zag geen verschil in wie het gesprek initieerde.                           |
|   | Vragen stellen<br>aan kind   | Ik zou denk ik gewoon vragen hoe dat hun beïnvloed, wat zij ervan vinden, of ze er veel van merken, hun mening [tijdens een gezondheidsgesprek]. (R3)  | R3 zag geen verschil in wie het gesprek initieerde.                           |
|   |  | Als het gaat om een gezondheidsvraag met betrekking tot een virus, bijvoorbeeld zoiets als corona, dan zou ik überhaupt willen dat het kind kan vertellen wat er precies gebeurt; wat zijn de consequenties, hoe kan je het krijgen, wat doet het met je lichaam? En als het niks met jou doet, wat kan het doen met iemand aan wie je het doorgeeft? (R4)   | R4 gaf aan dat het initiëren van het gesprek gelijk was.                      |
|   | En een jongvolwassene kun je, of iemand die op mijn leeftijd was, ik denk dat je daar ook gewoon het best mee in discussie of in gesprek kan gaan. En gewoon vragen: hoe sta jij erin en hoe vind je dit of hoe vind je dat? Dat soort dingen kun je best wel gewoon | R6 gaf aan dat ouders, met name moeder, het gesprek initieerden.   |   |

|                               |                                     |   |   |
|-------------------------------|-------------------------------------|---|---|
|                               |                                     | bespreken, denk ik, en ook de persoon vrij laat om te kiezen wat ze willen.(R6)   |   |
|                               |                                     | Ik denk heel open. Ik vind het vooral heel belangrijk dat iemand er zelf over nadent, want ik weet hoe makkelijk het is om beïnvloed te worden door andermans meningen en verhalen die rondgaan. Dus ik zou het meer vragen wat zijn jouw vragen en kijken of ik daar antwoord op kan geven, maar wel op een zo neutraal mogelijke manier. Niet dat je een kant kiest of dat je ergens probeert te dwingen, maar een eigen keuze laten maken door zoveel mogelijk informatie te geven van beide kanten eigenlijk. Ik denk dat dat het belangrijkste is: het open en bespreekbaar houden. (R7) | R7 gaf aan dat het initiëren van het gesprek wisselend was en vanuit beide kanten kwam. |
|                               | Vertellen wat er aan de hand is     | Dat ze wel de gevolgen weten en de consequenties van risico's nemen. Dat zou ik wel heel belangrijk vinden. (R4)  | R4 gaf aan dat het initiëren van het gesprek gelijk was.                                |
|                               |                                     | Kijk, een kind die van niks weet, je kan niet veel anders doen dan vertellen wat er aan de hand is. En acties nemen die je denkt dat goed zijn voor jou en je kind, en kijken naar wat er wordt aangedaan en daar dan die afweging maken. (R6)  | R6 gaf aan dat ouders, met name moeder, het gesprek initieerden.                        |
|                               |                                     | [tijdens een gezondheidsgesprek zou ik] in elk geval niet vertellen wat ze [kinderen/jongvolwassenen] moeten doen. Ik denk gewoon het idee laten vallen, de voordelen en nadelen benadrukken en dat ze er dan zelf een beetje over kunnen nadenken, niet dat ze denken dat het wordt opgedrukt en zich dan van alles afsluiten. (R8)  | R8 zag geen verschil in wie het gesprek initieerde.                                     |
| Verskil in gesprek met ouders | Geen verschil in gesprek met ouders | Ik kan me niet herinneren dat dat [een verschil in gesprek met mijn vader versus mijn moeder] een verschil was. (R3)  |   |
|                               |                                     | Ja, nee, inderdaad [het verschil in gesprekken met mijn ouders, zat meer in hun verschillende mening]. (R7)   |   |
|                               |                                     | Mijn moeder vond bijvoorbeeld iedereen hem [de vaccinatie] wel moest nemen, ook voor de gezondheid van grootouders. En mijn vader vond juist dat het  |   |

|  |                                    |  |
|--|------------------------------------|--|
|  |                                    | <p>helemaal aan jezelf lag en echt was wat je zelf wilde, omdat je natuurlijk de risico's ook nog niet wist. Die vond dat we daar onze eigen keuze in moesten maken. (R8)</p>  |
|  |                                    | <p>Ja, ik had hetzelfde standpunt als mijn vader en anders dan mijn moeder. En mijn vader ging er best wel makkelijk mee om en ik ook wel en mijn moeder iets minder, met iets meer zorgen om haar ouders. Papa natuurlijk ook wel, maar die zou er geen vaccinatie om nemen. Dus de lading was wel anders, mijn moeder keek iets meer naar de ernst van de zaak. (R8)</p> |
|  | Wel verschil in gesprek met ouders | <p>Mijn moeder is wat serieuzer, die vind dat soort dingen echt goed om te bespreken. En mijn vader is wat makkelijker, wat lossier, wat relaxter. Die maakt zich er niet zo druk om. (R6)</p>   |
|  |                                    | <p>[de gesprekken met mijn moeder versus mijn vader, waren] ik denk wel aardig hetzelfde, ja. M'n moeder was iets toegankelijker in dat opzicht. M'n vader dacht: praat maar, weet je, kies gewoon je ding en laat het erbij. (R7)</p>   |

### Thema 3: Uitkomst van het gesprek

| <b>Categorie</b>      | <b>Subcategorie</b>                  | <b>Quote</b>  |
|-----------------------|--------------------------------------|---|
| Gedragmatige uitkomst | Verandering in gedragmatige uitkomst | <p>Naarmate het langer duurde, ik echt wel schijf had aan het antwoord. (R1)</p>  |
|                       |                                      | <p>Nou ja [de gesprekken hebben mij wel beïnvloed], er waren dingen die ik niet mocht doen en dus ook daadwerkelijk niet deed. (R1)</p>   |
|                       |                                      | <p>Misschien wel [hebben de gesprekken mij beïnvloed], als ik dan plannen had gemaakt en dat ik dan tegen mijn moeder zei dat ik dat ging doen, en dan zei ze: weet je dat zeker? Dan ging ik wel denken van oh? Weet ik dat zeker? Heb ik er goed over nagedacht? Is dat heel slim? (R4)</p> |
|                       |                                      | <p>Ik denk dat ik uiteindelijk twee of drie keer iets heb afgezegd wat ik had gepland, maar voor de rest denk ik niet dat ik kan zeggen dat ze me echt hebben beïnvloed in dingen die ik wel of niet zou moeten of mogen doen. (R4)</p>   |
|                       |                                      | <p>Ja, vaak denk ik toch wel dat we er allebei wel goed over na gingen denken van wat heb ik gezegd, wat heeft die ander nou gezegd en hoe staan we daarin? Maar het is niet dat we daardoor echt op verkeerde voet zijn gekomen. (R7)</p>  |

|                     |  |   |
|---------------------|--|---|
|                     |  | Dat ze snapt dat het [online les] vervelend was, maar dat ze [de kinderen] gewoon even moest volhouden, ze gingen wel kijken of ze misschien wat konden regelen met de docenten. (R8)   |
|                     |  | Ja [de gesprekken hebben mij wel beïnvloed], ik heb natuurlijk geprobeerd om het standpunt van mama in te zien en op een andere manier te kijken. (R8)  |
|                     | Geen verandering in gedragsmatige uitkomst | Nee [de gesprekken hebben er niet toe geleid dat we dichter naar elkaar toe kwamen, qua mening]. Ja, natuurlijk wel een stukje. (R1)  |
|                     |  | Nee [mijn twijfel over de vaccinatie kwam niet door mijn ouders]. Mijn ouders zeiden dat ik het zelf moest weten, maar dat ik dan in ieder geval wel een mondkapje moest dragen.(R4)  |
|                     |  | Nee [ik gaf niet altijd gehoor aan wat wel/niet mocht van mijn ouders]. (R7)  |
| Emotionele uitkomst | Verandering in emotionele uitkomst         | De band met mijn moeder is er [door coronagesprekken] wel anders door geworden. (R1)  |
|                     |  | Ik denk wel dat ik daarna [na corona] ook iets minder ben gaan delen, gewoon maar om te voorkomen dat ze zich zorgen zou maken. (R1)  |
|                     |  | Ja, ik vind dat ik wel wijzer van ben geworden. (R2)  |
|                     | Geen verandering in emotionele uitkomst    | Ja, vaak denk ik toch wel dat we er allebei wel goed over na gingen denken van wat heb ik gezegd, wat heeft die ander nou gezegd en hoe staan we daarin? Maar het is niet dat we daardoor echt op verkeerde voet zijn gekomen. (R7)               |
|                     |  | Ik had waarschijnlijk tijdens de gesprekken wat meer naar mijn moeder moet luisteren, maar we hebben er ook niet echt schade van opgelopen heb ik het idee zeg maar, haha. (R8)   |
|                     | Waardevol                                  | Ja, ik vind dat elk gesprek wel z'n eigen waarde meedraagt. Hele basic dingen als ik met mijn ouders een discussie of een gesprek heb, mijn ouders zijn beide ook gewend om tegen grote groepen mensen te praten. Daar leer ik zelf ook van. (R2) |
|                     |  | Ik denk dat het vooral fijn is als je gewoon elkaars keuze kan vertellen en kan respecteren, als je kan uitleggen waarom je dat doet.(R6)   |
|                     |  | Dat [gesprekken me een verschillende mening die je laten nadenken] is wel goed, denk ik, want zo gaan die oogkleppen wat af. Dat je wat meer een ander perspectief kijkt, dat is wel heel goed. Wat zouden de                                     |



|                    |   |   |
|--------------------|---|---|
|                    |   | eventuele voordelen zijn? Weegt dat op tegen wat in mijn ogen de nadelen zijn? (R7)   |
| Dialogoog uitkomst | Toestemming   | Mijn moeder heeft echt wel eens toegegeven, dat het mocht, als ik maar voorzichtig deed. (R1)   |
|                    |   | Ik denk wel dat naarmate het [de pandemie] langer doorging dat mijn moeder vaker ja zei. (R1)   |
|                    |   | Nee, ik heb het niet echt gemist [om mee te denken hoe we met maatregelen omgingen]. Ik ben wel tevreden met hoe het is gegaan, eigenlijk. (R7)   |
|                    | Beïnvloed   | Ja [de coronagesprekken hebben invloed gehad op mijn moeder], vast wel. Mijn moeder luisterde altijd wel naar wat ik zei, dus ik denk dat ik haar ook echt wel eens heb overtuigd van dingen. (R1)  |
|                    |   | Ja [mijn mening is wel beïnvloed], aangezien mijn moeder toen ze net begon op de arbeidsmarkt heel erg in de medische wereld zat, heeft ze dat ook aan mij als klein kind heel erg verteld hoe dingen gaan. (R2)  |
|                    |   | Ja [de gesprekken hebben mijn ouders beïnvloed], wel een beetje. Niet zozeer als dat mijn ouders bij mij hebben beïnvloed, denk ik. Het is voornamelijk omdat ik meer een soort informatiebron was naar een andere generatie en zij voor mij informatiebron waren naar zowel de open wereld als hun generatie. (R2)                           |
|                    |   | Dus in die zin denk ik wel dat ze invloed hebben gehad, dat ik zelf ging nadenken of het wel slim was en wat de consequenties waren. (R4)   |
|                    |   | Dus dan is het meer een informatief iets; dat je toch een soort van tegen elkaar bent, in de goede zin, dan dat het me echt beïnvloed heeft. Maar het heeft me wel na laten denken over dingen. (R7)  |
|                    |   | Nee, zeker niet. Wel een beetje gefrustreerd, maar absoluut geen ruzie. En iedereen bleef alsnog bij zijn eigen standpunt. En uiteindelijk ga je erover nadenken, dan kom je nog weer bij elkaar en zeg je: nou, ja, misschien had je ook wel gelijk. Niet dat je dan de vaccinatie zou nemen, maar wel dat je elkaars standpunt inziet. (R8) |
| Niet beïnvloed     | Nee, dat denk ik niet [dat meningen naar aanleiding van een gesprek veranderd zijn]. Zoals ik eerder zei, ondanks dat we naar elkaar luisteren, houden we heel erg goed onze eigen mening vast. Omdat we vinden dat, aangezien wij er genoeg over hebben nagedacht en wij over het algemeen als persoon slim zijn, dat iemand anders ons niet kan overtuigen. Want het is niet nodig, want onze mening is juist. (R2) |   |

|  |                    |  |
|--|--------------------|--|
|  |                    | Nee niet per se [de gesprekken hebben mij niet beïnvloed], want ik denk ook niet dat we heel erg verschilden van mening of zo, dus dan denk je misschien ook niet heel erg na over wat de ander vindt, waarom de ander juist een andere mening heeft of wat dat dan is. (R3)                         |
|  |                    | Nee, dat denk ik niet [de gesprekken hebben mijn ouders niet beïnvloed]. (R3)  |
|  |                    | Nee, dat denk ik niet [de gesprekken hebben mijn ouders niet beïnvloed]. Mijn ouders zijn heel nuchter, die doen gewoon wat ze zelf willen. Dan kon ik het wel ergens mee oneens zijn, maar dan zeiden ze: wij accepteren ook wat jij vindt, dus heb jij ook maar te accepteren wat wij vinden. (R4) |
|  |                    | Nee [de gesprekken hebben mij niet beïnvloed].(R6)   |
|  |                    | Ik denk het niet [dat de gesprekken mij hebben beïnvloed]. (R7)  |
|  |                    | Nee [de gesprekken hebben mijn ouders niet beïnvloed], die hebben ook beiden hun eigen ding gedaan, waar zij zich goed bij voelden. (R7)   |
|  |                    | Nou niet per se [waardevolle gesprekken met mijn moeder]. Ik was er niet anders van geworden, zeg maar. Ik vond de gesprekken op zich fijn, maar het heeft niet echt iets veranderd. (R8)  |
|  | Eigen plan trekken | Dingen voelden niet echt debatable [discussieerbaar] soms, dus daarom dat ik soms wel mijn eigen plan trok. (R1)   |
|  |                    | Ondanks dat we [mijn ouders en ik] aandachtig luisteren naar de ander, doen we vervolgens niet heel veel met die mening. (R2)  |
|  |                    | Ik respecteer nog steeds van mijn moeder dat ze dat daar zo in staat. Maar ook anderzijds, ik heb uiteindelijk besloten om wel te vaccineren en dat werd vanuit mijn moeder ook gewoon respect. (R6)   |
|  |                    | ze [mijn moeder] heeft duidelijk aan me laten merken wat zij ervan vond en ik aan haar, maar uiteindelijk mocht ik wel echt bij mijn eigen keus blijven. (R7)  |
|  |                    | Ik denk wel dat mijn ouders dat goed hebben aangepakt. Wel dat er duidelijk inzicht was in wat zijn de eventuele voor en nadelen, er was ruimte om het erover te hebben. Je werd niet voor gek verklaard als je zei: ik wil het niet of ik wil hem wel. Ik kijk daar wel positief op terug. (R7)     |

Thema 4: Omgang met ander standpunt

| <b>Categorie</b>                    | <b>Subcategorie</b>   | <b>Quote</b>   |
|-------------------------------------|---|--|
| Omgang met ander standpunt          | Respecteren van ander standpunt   | Mijn moeder was natuurlijk voorzichtiger dan ik, daar kan ik dan wel makkelijk respect voor opbrengen. (R1)  |
|                                     |   | Dat er iets van een tegen beweginkje was, vond ik nooit slecht. Het houdt wel dingen wakker, het zorgt er wel voor dat ze meer nadachten over maatregelen, ga ik vanuit. (R1)  |
|                                     |   | Ja [er werd naar mij geluisterd als ik ergens anders over dacht]. (R3)   |
|                                     |   | Iedereen heeft een andere mening ergens over. Ja, ik weet niet, vind ik niet per se heel vervelend. (R3)   |
|                                     |   | Ik kan me niet herinneren dat mijn ouders het echt niet eens waren met mij of ik met hen. En als het dan wel een keer zo was dat ik er anders over dacht, dan was het ook prima. (R4)  |
|                                     |   | Ik luisterde wel [naar mijn ouders], want ik kon ook niet heel veel anders. (R5)   |
|                                     |   | Puntje bij paaltje, heeft ze [mijn moeder] ons wel heel erg onze eigen keus daarin [vaccineren] laten maken. (R7)  |
|                                     |   | En ik probeer dan wel heel erg ook het van de andere kant te zien. (R7)  |
|                                     |   | Ja, kijk, of je een spuit neemt of niet, dat vind ik helemaal iedereen eigen keuze. Ik heb die keus zelf mogen en kunnen maken en ik vind dat iedereen dat mag. Ik vind er wel wat van als mensen hun mening gaan doordrijven of echt gaan opleggen bij iemand. (R7)   |
|                                     | Je moet er niet in doorslaan, dat je andere mensen ook probeert te verplichten. Want dat heeft gewoon geen zin, je mag het best ook een beetje promoten en zo dat je die vaccinatie neemt en dat je denkt dat dat verstandig is. Maar je moet het niet mensen gaan opdrukken dan doen ze het juist niet. (R8) |  |
| In gesprek gaan met ander standpunt |   | Iemand die een andere mening heeft dan mij, die zit fout en die moet ik zien te overtuigen. (R2)   |
|                                     |   | Als het een dermate groot iets is als een stel je voor, iemand die zegt: het mRNA vaccine maakt vlokken en haalt 3G straling uit de lucht en de overheid gebruikt duiven om naar je tuin te kijken, weet ik veel. Ik zal mijn uiterste best doen om een conversatie te starten en diegene ook maar een klein beetje zien te overtuigen. (R2) |

|  |   |   |
|--|---|---|
|  |   | <p>Ik zou zeker een poging wagen [om iemand te overtuigen], want ik vind iemand dan zowel een gevaar voor zichzelf als voor de samenleving. (R2)</p>  |
|  |   | <p>Ik denk wel dat mijn ouders dan [als ik een heel andere mening zou hebben] zouden vragen waarom ik daar zo over denk. En als ik daar een goede reden voor heb, dan zullen ze daar vast niet vervelend om doen. Ik denk wel, als mijn ouders het heel serieus inzien bijvoorbeeld en ik denk van: nou ja, het is wat, maar ik doe er niks mee en mijn ouders hebben een hele andere mening, dan zouden ze dat wel zeggen. En dan zouden ze ook wel duidelijk proberen te maken dat het niet zo makkelijk is als dat ik bijvoorbeeld zou denken, wat niet echt het geval was. (R3)</p> |
|  |   | <p>Dat beïnvloeden mij bijvoorbeeld ook heel erg, of ik diegene [iemand met een andere mening rondom corona] bijvoorbeeld heel vaak zag, dan zou ik het er wel met haar over hebben denk ik. (R3)</p>   |
|  |   | <p>Ik wil het [mijn mening wel verdedigen] wel proberen, maar ik heb ook geen zin om daar heel veel moeite in te steken om zomaar te zeggen. Ik denk, als jij zo denkt, moet je lekker zo blijven denken. Ik wil het best wel proberen, want ik wil natuurlijk ook in die zin wel mijn mening en mijn standpunt verdedigen tegenover iemand anders. (R7)</p>  |
| <p>Uit de weg gaan van ander standpunt</p> | <p>Niet respecteren van ander standpunt</p> | <p>Je brengt dan [als je je niet aan de regels houdt] anderen in gevaar en daar zou ik minder goed respect voor kunnen opbrengen. (R1)</p>  |
|  |   | <p>Dan kun je [het hele gezin] daar [‘wappies’] lekker over lachen, dat is wel een guilty pleasure. (R2)</p>  |
|  |   | <p>Op een gegeven moment werd mijn vader wel een beetje dat ik dacht: nou rustig maar. Dan had hij weer op Twitter iets gelezen dat iemand van het RIVM had gepost en dan ging hij daar weer op reageren. Dat vond ik vervelend, want andere mensen konden dat dan ook lezen. (R4)</p>  |
|  |   | <p>Ik vind echt, of het één of het ander, maar niet omdat dat het dan gezellig is, dan bestaat het even niet, maar morgen gaan we gewoon weer verder met anderhalve meter afstand en een kluzenaars leven van hier tot het eind. Nee, dat vind ik heel hypocriet. (R4)</p>  |
|  |   | <p>En complotdenkers, ik zou het niet eens dom kunnen noemen, ik kan er met mijn hoofd niet bij. (R5)</p>   |
|  |   | <p>Zolang het mij, of de omgeving niet beïnvloed, ga dan maar lekker in je eigen sop gaar koken. Ik had ook wel wat mensen die er anders over dachten, en dan viel ik</p>   |

|  |  |  |
|--|--|--|
|  |  | <p>altijd terug op de regels: het maakt me niet uit hoe je erover denkt, maar hier moet je een mondkapje op, dus als je met mij bent, doe je een mondkapje op. (R5)</p>  |
|  |  | <p>Complotdenkers, dat vind ik gewoon matig. Je mag denken wat je wil, maar als er echt iets mee in gevaar komt, kap er dan mee. (R6)</p>  |
|  |  | <p>Nou, als iemand zich niet aan de regels houdt, zo zij het, maar complotdenken vind ik wel echt een stap te ver. Ik denk dat ik dan op persoonlijk vlak heel erg zou botsen. (R6)</p>  |
|  |  | <p>En die complotdenkers, ja, daar kan ik me ook niet echt in vinden, want ik bedoel, we hebben met z'n allen gezien hoe er heel wat mensen om ons heen zijn weggevallen, dus ik denk wel degelijk dat het bestaat. Dus van die mensen, ik mag het niet zeggen, maar dan denk ik: spoor jij wel? Er zal een reden achter zitten dat iemand op die manier denkt, maar daar kan ik me echt niet in vinden en daar kan ik ook niet een gesprek mee voeren. (R7)</p> |
|  |  | <p>Die echte wappies zijn bloedirritant, die zich ook gewoon echt niet aan de regels houden. Dat vind ik echt heel vervelend. (R8)</p>   |
|  | Links laten liggen van ander standpunt | <p>Jazeker, een klein verschil, zeker als het een verschil is waarvan ik denk: weet je, dit zit niemand in de weg of dit doet geen mensen kwaad. Dan denk ik: het zal wel. (R2)</p>  |
|  |  | <p>Dat [een vriendin die geen vaccinatie wilde] loopt dan niet echt uit tot ruzie, maar wel afzondering. (R4)</p>  |
|  |  | <p>Maar ik had ook wel geaccepteerd dat het niet anders ging worden, dus ik was wel boos, maar ging er niet per se tegenin. (R5)</p>   |
|  |  | <p>Het is gewoon hun [mijn ouders] afweging en of ze nou wel of niet met me eens zijn, ja, we hebben er [maatregelen] geen ruzie over, of verhitte discussies. (R6)</p>  |
|  |  | <p>Je probeert elkaars kanten eigenlijk gewoon niet echt in te zien. Je wist heel zeker van je eigen standpunt, dat het de goede was en daar wilde je bij blijven. Maar je staat ook niet echt open voor iemand anders standpunt. En dat is waar het fout ging. Maar het is nooit echt heel erg wild er aan toegegaan, het is altijd wel netjes gebleven. (R8)</p>   |
|  |  | <p>Nee, [wappies] links laten liggen. Ik wil mij daar niet druk mee maken. (R8)</p>  |